

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA
KULLANIMI VE AİLE İLETİŞİMİNİN SOSYOTELİST OLMA
VE SOSYOTELİZME MARUZ KALMA DURUMLARINA
ETKİSİ**

Pınar UYAR

ORCID : 0000-0003-1772-8420

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İZMİR
HAZİRAN-2022

TEZ KODU: DEU.HSI.MSc-2019970031

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE
AİLE İLETİŞİMİNİN SOSYOTELİST OLMA VE SOSYOTELİZME MARUZ
KALMA DURUMLARINA ETKİSİ**

Pınar UYAR
ORCID : 0000-0003-1772-8420

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Dijle AYAR
ORCID : 0000-0001-5196-2355

İZMİR

HAZİRAN-2022

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
ETİK BEYAN

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlayıp sunduğum “Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma Ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi” başlıklı Yüksek Lisans tezim içinde elde ettiğim verileri, bilgileri, belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tezimde yararlandığım eserlere bilimsel kurallara uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin özgün olduğunu, tezimin çalışma ve yazımında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İmza:

Öğrencinin Adı Soyadı: Pınar UYAR

Tarih:06.06.2022

TEŞEKKÜR

Öncelikle tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup bana yardımcı olan, Yüksek Lisans Eğitimim boyunca her konuda anlayışlı ve yardımsever davranan, istatistiksel analiz aşamasında benden yardımını esirgemeyen tez danışmanım ve kıymetli hocam Sayın Doç. Dr. Dijle Ayar'a,

Uzman görüşlerinde öneri ve değerlendirmeleri ile katkı veren Sayın Öğretim Üyelerine,

Tezime katkılarından dolayı Tez Jüri Üyelerine,

Araştırmamı yapmama izin veren Kurumlara,

Çalışmama gönüllü olarak katılan Değerli Öğrencilere,

Çalışmalarım boyunca maddi ve manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan ve her zaman bana inanan, evlatları olmaktan gurur duyduğum canım annem, babam ve büyükbabama, kardeşlerim İbrahim ve Merve'ye,

Bana sonsuz güveni, sevgisi ve inancı ile her daim yanımda olan hayat arkadaşım Özenç'e

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Pınar UYAR

İZMİR-2022

İÇİNDEKİLER

TABLolar DİZİNİ	i
ŞEKİL DİZİNİ	ii
KISALTMALAR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
1.GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Hipotezleri	4
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Sosyal Medya Kullanımı Ve Etkileri	6
2.2. Sosyal Medya Ve Aile İletişimi Üzerine Etkisi	9
2.3. Sosyotelizm, Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma	12
2.4. Sosyotelizm ve Aile İletişimi Arasındaki İlişki	14
3. GEREÇ ve YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Araştırmanın Yeri Ve Zamanı	17
3.3. Araştırmanın Evren Ve Örneklemi	17

3.4. Çalışmanın Materyali	18
3.5. Araştırmanın Değişkenleri	18
3.5.1. Bağımsız Değişkenler	18
3.5.2 Bağımlı Değişkenler	18
3.6. Veri Toplama Araçları	18
3.6.1. Tanımlayıcı Bilgi Formu	18
3.6.2 Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişimi Ölçeği	18
3.6.3. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği (GSOÖ).....	19
3.6.4. Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği (GSMKÖ)	19
3.7. Araştırmanın Planı	21
3.8. Verilerin Değerlendirilmesi	22
3.9. Tezin Bütçesi	22
3.10. Araştırmanın Sınırlılıkları	22
3.11. Etik Kurul Onayı	22
4. BULGULAR	23
4.1. Hemşirelik Öğrencilerine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	23
4.2.Hemşirelik Öğrencilerinin Ölçeklerden Aldıkları Toplam Puan Ortalamalarının İncelenmesi	25
4.3.Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi ile Sosyotelist Olma Durumları Ölçeği ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumları Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	26

4.4. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelist Olmayı Yordama Durumunun İncelenmesi.....	27
4.5. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelizme Maruz Kalmayı Yordama Durumunun İncelenmesi.....	28
5. TARTIŞMA	29
5.1. Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelist Olma Durumu İle İlişkisi	29
5.2. Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelizme Maruz Kalma İle İlişkisi	32
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	35
6.1. Sonuçlar	35
6.2. Öneriler	35
7. KAYNAKLAR	36
8. EKLER	47
Ek-1 : Tanımlayıcı Bilgi Formu	47
Ek-2 : Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişim Ölçeği	49
Ek-3 : Genel Sosyotelist Olma Ölçeği (General Scales of Phubbing)	50
Ek-4 : Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği (General Scales of Being Phubbed)	51
Ek-5 : Genel Sosyotelist Olma Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği İzin Yazısı	52
Ek-6 : Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişim Ölçeği İzin Yazısı	53

Ek-7 : Kurum İzin Yazısı	54
Ek-8 : D.E.Ü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul Kararı.....	56
Ek-9: Bilgilendirilmiş Onay Formu	58

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Tanımlayıcı Özellikler	24
Tablo2: Hemşirelik Öğrencilerinin Ölçeklerden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları.....	25
Tablo 3: Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi ile Sosyotelist Olma Durumları Ölçeği ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumları Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki	26
Tablo 4: Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelist Olmayı Yordama Durumu.....	27
Tablo 5 : Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelizme Maruz Kalmayı Yordama Durumu	28

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1. Araştırma Planı	21
---------------------------------------	-----------

KISALTMALAR

GSO: Genel Sosyotelist Olma

GSOÖ: Genel Sosyotelist Olma Ölçeği

GSMK: Genel Sosyotelizme Maruz Kalma

GSMKÖ: Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği

SPSS: The Statistical Package for Social Sciences

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

UNICEF: (United Nations International Children's Emergency Fund)

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE AİLE İLETİŞİMİNİN SOSYOTELİST OLMA VE SOSYOTELİZME MARUZ KALMA DURUMLARINA ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Pınar UYAR

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

ÖZET

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte bireylerin iletişim ve etkileşim şekli değişmekte olup bu değişimle birlikte sosyotelizm ve sosyotelizme maruz kalma problemi gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu davranışı etkileyebilecek faktörler arasında aile içi iletişim ve sosyal medya kullanımı önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisini incelemektir.

Bu araştırma tanımlayıcı, kesitsel ve korelasyonel nitelikte yapılmıştır. Çalışmanın dahil etme kriterlerine uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden, yazılı onam formu olan 739 hemşirelik öğrencisi katılmıştır.

Öğrencilerin %66.6'sı kız öğrenci olup, tamamının akıllı telefonlarının olduğu, internet ve sosyal medya kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ve sosyotelist olma durumları toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon ($p<.001$) ve sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ve sosyotelizme maruz kalma durumları toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon incelendiğinde; pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<.001$). Sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin genel sosyotelist olma durumunu 0.357 ($p<0.001$), sosyotelizme maruz kalma durumunu 0.368 kat arttırdığı ($p<0.001$) belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyotelizme maruz kalma durumları ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile aile iletişiminin genel sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumunu yordadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: sosyotelizm, sosyotelizme maruz kalma, sosyal medya, aile iletişimi

Tezin Sayfa Adedi: 75

Danışman: Doç.Dr. Dijle AYAR

THE EFFECT OF NURSING STUDENTS' USE OF SOCIAL MEDIA AND FAMILY COMMUNICATION ON PHUBBING AND BEING PHUBBED

Master's Thesis

Pınar UYAR

DOKUZ EYLUL UNIVERSITY INSTITUTE OF MEDICAL SCIENCES

Department of Pediatric Nursing

ABSTRACT

Today, with the developing technology, the way of communication and interaction of individuals is changing, and with this change, the problem of being phubbed and phubbing gains importance day by day. Among the factors that can affect this behavior, communication within the family and the use of social media play an important role. The aim of this study is to examine the effects of social media use and family communication of nursing students on phubbing and being phubbed.

This research was conducted in a descriptive, cross-sectional and correlational qualification. Total of 739 nursing students who met the inclusion criteria of the study and agreed to participate in the study, with a written consent form, participated.

It has been determined that 66.6% of the students are female students, and all of them have smart phones and use the internet and social media. When the correlation between the students' social media use, their family communication and their phubbing status is examined; It was determined that there was a weak and significant relationship in the positive direction ($p<.001$). When the correlation between social media use, family communications and being phubbed is examined, the correlation between the total score averages is examined; It was determined that there was a weak and significant relationship in the positive direction ($p<.001$). It was determined that the use of social media and family communication increased the general being phubbing status 0.357 times ($p<0.001$) and the exposure to phubbing 0.368 times ($p<0.001$). It was determined that there was a significant relationship between students' exposure to phubbing and their use of social media and family communication ($p<0.001$).

It was found that nursing students' social media use's and family communication predicted their phubbing and being phubbed.

Key Words: phubbing, being phubbed, social media use, family communication

Page Number: 75

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dijle AYAR

1.GİRİŞ VE AMAÇ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Dünya Sağlık Örgütü'ne [DSÖ] (2016) göre tüm dünyada internet, bilgisayar, akıllı telefon gibi teknolojik aletlerin kullanımı giderek artmaktadır (1). We Are Social (2021) internet, sosyal medya ve mobil kullanıcı raporuna göre; sırasıyla dünyada 4,66 milyar internet kullanıcısı, 4,20 milyar sosyal medya kullanıcısı ve 5,22 milyar mobil kullanıcı olduğu bulunmuştur. Özellikle bu çalışmada dünya nüfusunun yarısından fazlasının sosyal medya kullandığı saptanmıştır (2). We are social (2021) Türkiye raporunda, nüfusun %97,2'sinin akıllı telefona sahip olduğu, kullanıcıların günde yaklaşık sekiz saat internette, üç saat sosyal medyada zaman geçirdiği ve 62 milyondan fazla kullanıcının mobil internet kullanıcısı olduğu tespit edilmiştir (3). Internet World Stats (IWS) (2019) çalışmasında ise, ülkeler arasında internet kullanım sıklığı açısından Türkiye'nin 69 milyon kullanıcı ile 13. sırada yer aldığı belirlenmiştir (4). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]) (2021) verilerine göre; hanelerin %92'sinin evden internete erişim imkânına sahip olduğu, internet kullanan bireylerin oranının %82,6 olduğu, internet kullanan bireylerin %80,5'inin interneti düzenli kullandığı, ayrıca bireylerin %96,8'inin cep telefonu veya akıllı telefona sahip olduğu saptanmıştır (5). UNICEF Dünya Çocuklarının Durumu Raporu'na (2017) göre interneti en fazla kullanan yaş grubunun gençler olduğu, ayrıca internet kullanan gençlerin oranının %92,4 olduğu belirlenmiştir (6).

Günümüzde bilim ve teknolojiye görülen gelişmeler beraberinde birçok değişimi de getirmektedir. Bu değişimler hayatı kolaylaştırıp her alanda olumlu etkiler (bilgi almak, gündemi takip etmek, kitlesel iletişime olanak sağlama, istenilen içeriklere kolayca ulaşabilme) göstermekle birlikte birtakım olumsuzluklara da (sosyal medyaya bağımlı olma, yüz yüze iletişim yerine tercih edilmesi, iletişim bağlarının zayıflaması) neden olmaktadır (7-13). Teknolojik gelişmelerden günümüzde öne çıkan ve yaygın olan internet teknolojisinin topluma getirdiği en önemli yeniliklerden biri de zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldırması olmuştur. Zamansal ve mekânsal sınırların ortadan kalkmasıyla insanlar yüz yüze iletişime

kıyasla, sanal iletişimi daha çok tercih etmeye başlamıştır (8,14). İnsanların büyük çoğunluğu bilgisayarı açar açmaz ya da akıllı telefonlardan öncelikle sosyal medya sayfalarına bakmakta ve farkında olmadan fazla zaman harcamaktadır. Özellikle sosyal medyanın uzun süreli kullanımı aile içi iletişimi de etkilemektedir (8). Genel olarak internetin, özellikle de akıllı telefonların kullanımının yaygınlaşması ile, sosyal medya araçlarının bireyler tarafından hızla benimsendiği ve kullanım düzeylerinin arttığı gözlenmektedir (15). Bu bağlamda sosyal medya, bireylerin aileleri ve yakın çevreleri arasındaki iletişim biçimini yeniden şekillendirmiştir.

Sosyal medyanın herkese açık olması, özgürce katılmayı sağlaması ve karşılıklı etkileşim yapısı nedeniyle gençler arasında sosyal medyaya ilgi artmakta ve hayatın merkezine yerleşmektedir (16). Araştırmalarda, sosyal medyanın bireyin ailesi ve yakın çevresi ile iletişimlerini de olumsuz etkilediği belirtilmektedir (17-19). Demir (2016) lise öğrencilerinde (n=714) sosyal medya kullanımı ve aile içi iletişim arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, sosyal medya kullanımı yüksek olan lise öğrencilerinin aile içi iletişiminin düşük düzeyde olduğunu saptamıştır. Ayrıca bu çalışmada, sosyal medya kullanım süresi ve sıklığı fazla olan öğrencilerin aile içi iletişim konularından sıkıldıkları ve aile içi iletişim yerine sosyal medyada vakit geçirmek istedikleri belirlenmiştir (17). Sultana (2017) gençlerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile aile ilişkileri arasındaki ilişkiyi incelemek için yaptığı araştırmada, internette daha fazla zaman geçirenlerin, ebeveynleriyle daha az zaman geçirdikleri ayrıca gençlerin sosyal medya kullanımı arttıkça ebeveynleri ile olan uyumlarının da düştüğünü saptamıştır (18). Mutanana (2016) sosyal medya ve aile ilişkileri üzerine yaptığı çalışmada ise, sosyal medya kullanımının giderek arttığını, elektronik ortamda yapılan iletişimin, kişisel ilişkilerin yerini aldığını belirlemiştir. Ayrıca bu çalışmada elektronik ortamda kurulan iletişimin bireyler arasında iletişim problemlerine yol açacağı, bu nedenle yüz yüze iletişimin alternatifi olarak görülmemesi gerektiği vurgulanmıştır (19).

Literatürde yapılan çalışmalar gençler arasında internet ve sosyal medya kullanımının artması ile son günlerde büyük bir problem haline gelen sosyotelizmin de zemininin oluştuğunu vurgulamaktadır (20-25). Sosyotelizm; bireyin başka bireylerle iletişimi sırasında dikkatini akıllı telefonuna vermesi, akıllı telefonla

ilgilenmesi ve algısını kişilerarası iletişimden kaçırmaması olarak tanımlanmaktadır (26). Sosyotelizm; çevresindekileri görmezden gelerek, zamanını sosyal medya (facebook, instagram.vb) kullanarak ve WhatsApp ya da başka bir sohbet programında geçirme eylemidir (27). Sosyotelizm, kişinin iletişim içerisinde bulunan kişi veya kişilere karşı gösterilen saygısız tutum, onları umursamama, sanal ortamı gerçek yaşama tercih etmeyi içeren geniş bir kavramdır (26). Sosyotelist bireyler, sözü edilen davranışları sadece kendi yaşamını değil çevresinde etkileşim durumunda olduğu diğer bireyleri de etkilemektedir. Bu durum sosyotelizme maruz kalma olarak nitelendirilmektedir. Sosyotelist ile etkileşimde bulunan başka bir bireyin, sosyotelistin kendisi ile ilgilenmeyip telefonu ile ilgilenmesi, sosyal etkileşim gerçekleşmesi gereken herhangi bir ortamda etkili vakit geçiremeyip durumdan olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır (28). Sosyotelizme maruz kalan kişiler çoğunlukla durumdan memnun olmadıklarını (29), karşısındaki ile bağlantı kuramadıklarını (30), temel ihtiyaçlarının özellikle de sosyal gereksinimlerinin karşılanmasının engellendiğini düşünmektedir (31). Ayrıca sosyotelistlerin iletişim becerileri açısından yetersizlik yaşadıkları, akıllı telefonuyla ilgilenirken karşısındaki kişi ile göz teması kurmada zorlandıkları, anlatılanları eksik anladıkları, bir kısmının kendisini çevresinde olup bitenlere tamamen kapattığı sonucuna ulaşılmıştır (26). Karşısındaki ile sosyal bağlantı kuramayan bir bireyin de algısını sosyal etkileşimden çekerek telefona yönlendirme olasılığı oldukça yüksektir (27). Bu bağlamda bir bireyin hem sosyotelist hem de sosyotelizme maruz kalan konumunda olması da olasıdır (32).

Yapılan çalışmalar hem sosyotelist olma hem de sosyotelizme maruz kalma oranlarının gençler arasında giderek arttığını göstermektedir (33). Davey ve ark., (2018) çalışmasında, sosyotelizm yaygınlığının %49,3 olduğu, sosyotelist olan gençlerin en çok akıllı telefon (%45,1) kullandığı saptanmıştır. Çalışmada yer alan gençler telefon kullanımını “cep telefonum olmadan kendimi eksik hissediyorum (%49,3)”, “çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğimi söylüyor (%49,1)” ve “dışarı çıkmaktansa internette vakit geçirmeyi tercih ederim (%40,0)” şeklinde ifade etmiştir (25). Cao ve ark., (2018) üniversite öğrencileri arasında telefon kullanımını incelediği çalışmasında, öğrencilerin %81,31’inin telefonların yaşamları üzerinde derin bir etkisi olduğunu düşündüklerini, telefonları çoğunlukla

iletişim ve eğlence aracı olarak kullandıklarını (%81,32) ve gün geçtikçe telefonlara g v ndiklerini ve öğrencilerin çoğunun (%92.31) telefon olmadan rahatsız olduğunu saptamıştır (34).

Literatür incelendiğinde sosyotelizme etki eden çeşitli etmenlerin (internet bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, duygusal durum, benlik saygısı, gelişmeleri kaçırma korkusu (FOMO), can sıkıntısı vb.) olduğu belirlenmiştir (15, 25, 26, 35-39). Her geçen gün yeni bir uygulama ya da popüler bir platformun ortaya çıkmasıyla birlikte özellikler gençlerin akıllı telefonlarını ellerinden bırakamaması her bir genci sosyotelist olma veya sosyotelizme maruz kalma adayı haline getirmektedir. Literatürde sosyotelizm üzerine yapılmış araştırmaların sınırlı sayıda olması sebebiyle özellikle sosyotelizmin gençler üzerine etkisinin araştırıldığı fazla sayıda çalışmaya ihtiyaç duyulduğu vurgulanmaktadır (37). Bu bağlamda çalışmanın amacı, hemşirelik  ğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisini incelemektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; hemşirelik  ğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisini incelemektir.

1.3. Araştırmanın Hipotezleri

H_{1:1}: Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi  leği toplam puan ortalamasının hemşirelik  ğrencilerinin genel sosyotelist olma  leği toplam puan ortalamasını yordar.

H_{1:2}: Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi  leği toplam puan ortalamasının hemşirelik  ğrencilerinin genel sosyotelizme maruz kalma  leği toplam puan ortalamasını yordar.

2. GENEL BİLGİLER

Günümüzde bilim ve teknolojinin gelişmesiyle beraber internet ve akıllı telefon hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (40). İnternet ve akıllı telefonun bilginin üretilmesi ve depolanmasına izin verme, insanlar arasındaki iletişimi/etkileşimi değiştirme ve en önemlisi ihtiyaç duyulan her bilgiye erişim ve bilgi paylaşımını sağlaması nedeniyle her yaş grubu bireyde kullanımı giderek artmaktadır (11,41). Ayrıca teknoloji farklı yerlerde yaşayan insanlar arasında iletişim kurma olanağı, alışveriş yapma, bankacılık işlemlerini yürütme (42, 43) gibi olanaklar sağlayarak günlük yaşamı kolaylaştırmakta, sosyal medyada içerik, fotoğraf, video çekme, düşüncelerini paylaşmaya fırsat sağlamaktadır (44, 45). Bunlara ek olarak internete kolay ulaşma, müzik, eğitim vb. birçok işlemler de teknolojik cihazları çekici hale getirmektedir (42, 43).

Teknolojik aletlerin bireylerin günlük yaşamlarında büyük yer kaplaması ve popülaritesinin artması, kullanımını da yaygınlaştırmaktadır (46). Ayrıca iletişim teknolojilerinde kaydedilen gelişmeler ve birçok işlevinin olması nedeniyle akıllı telefonların giderek daha güçlü ve çekici bir teknolojik alet haline gelmesi (42,43, 47), sosyoekonomik düzey fark etmeksizin her bireyin akıllı telefona sahip olması (48), akıllı telefon kullanımının giderek artmasına neden olmaktadır (49, 50). Akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalarda, özellikle üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık oranlarının diğer yaş gruplarına kıyasla daha fazla olduğu vurgulanmaktadır. Dikeç ve Kebapçı'nın (2018) üniversite öğrenciler arasında akıllı telefon bağımlılığı düzeyini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin (n=265) %48,7'sinin yüksek riskli ve akıllı telefon bağımlılığı ölçek puan ortalamasının yüksek olduğu belirlenmiştir (51).

Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarını irdeleyen çalışmalarda, öğrencilerin çoğunlukla akıllı telefonlarını internet ve sosyal ağlarda gezinmek amacıyla kullandığı (52, 53) üniversite öğrencilerinde akıllı telefon kullanımının yaygın olduğu, yaş ortalaması azaldıkça kullanım oranlarının arttığı, 21-23 yaş aralığındaki akıllı telefon kullanıcılarının 27 yaş üzerindeki akıllı telefon kullanıcılarına kıyasla cep telefonlarına daha bağlı olduğu, özellikle gençlerin akıllı telefon kullanma konusundaki isteklerinin bağımlılığa dönüştüğü saptanmıştır (49).

Ayrıca çalışmalarda kullanım süresi ile bağımlılık arasında da anlamlı bir farklılık olduğu, bu kullanım süresi ve risklerinin özellikle pandemi döneminde daha da arttığı vurgulanmaktadır (54).

Hemşirelikte lisans öğrencilerinin akıllı telefon kullanımlarını inceleyen çalışmalarda; öğrencilerin %94,8'inin her zaman telefonlarını yanında taşıdığı, %92,6'sının sabah kalkar kalkmaz kontrol ettiği, %94,8'inin her gece uyumadan hemen önce telefonla ilgilendikleri, %73,3'ünün stres veya kaygı anında rahatlamak için telefonuna yöneldiği, %79,3'ünün akıllı telefonlarından uzak kaldığında kaygı yaşadığı, %24,4'ünün her zaman klinik ortamda kullandığı (55), ayrıca hemşirelik öğrencilerinin %30'unun (n=587) akıllı telefon bağımlılığı potansiyel riski taşıdığı saptanmıştır (56).

Kaya ve Kaya'nın (2020) yaptıkları çalışma sonucunda akıllı telefonda internetin araştırma amaçlı kullanımının bağımlılıkta önemli bir fark yaratmadığı, sosyal medyada paylaşımı ve sanal ortamda kurulan iletişimin bağımlılık üzerine etkili olduğu, akıllı telefon kullanım süresi fazla olan öğrencilerin bağımlılık seviyelerinin de fazla olduğunu bulmuştur (57). Sözbilir (2018) yaptığı çalışmada ise, öğrencilerin çoğunun sosyal medyayı günde 30 dk ile üç saat arasında kullandığı, üç saatten fazla sosyal medya kullanımının akıllı telefon bağımlılığı için risk oluşturduğunu saptamıştır (58).

2.1 Sosyal Medya Kullanımı ve Etkileri

Yaşadığımız yüzyıl bilim ve teknoloji çağı olduğundan teknolojik gelişmeler hayatımızda birçok değişime neden olmaktadır. Teknolojik gelişmelerden günümüze yansıyan, yaygın kullanımıyla öne çıkan internet teknolojisi zamansal ve mekânsal sorunlar gibi birçok sınırı ortadan kaldırmaktadır. Bu sınırların ortadan kalkmasıyla insanlar yüz yüze iletişime kıyasla sanal iletişimi tercih etmektedir (9). Günümüzde akıllı telefonların yanı sıra en önemli iletişim araçlarından biri olarak görülen ve en çok kullanılan uygulamalar arasında yer alan sosyal medya, her yaştan bireyin ilgisini çeken bir platform haline gelmiştir (7, 44, 57).

Sosyal medya; bilgi almak, gündemi takip etmek, kitlesel iletişime olanak sağlama, istenilen içeriklere kolayca ulaşabilme, bilgi üretme ve içerik paylaşabilme

gibi olumlu etkileri ile birlikte; sosyal medyaya bağımlılık gelişmesi, yüz yüze iletişime tercih edilmesi, aile ve arkadaşlarla olan bağların zayıflaması gibi olumsuzluklara da neden olmaktadır (7-13). Canöz (2016) internet ve sosyal medyanın Türkiye'deki kullanılma durumlarını araştırdığı çalışmada; araştırmaya alınan 446 kişinin çoğunluğunun internet ve sosyal medyayı kullandıkları, kullanma nedenlerinin başında; sosyal ağlara katılmak ve bilgi alışverişi olduğu, bu araçlarda ortalama bir ile beş saat arasında zaman geçirdikleri tespit edilmiştir (59). Hindistan'da yapılan bir çalışmada, gençlerin %53'ünün sosyal ağ sitelerinde blog oluşturmak, %67'sinin e-postalarını kontrol etmek, %77'sinin sohbet etmek, %84'ünün sosyal ağ kurma amacıyla sosyal medya kullandıklarını, gençlerin %47'sinin üç-beş saat arası, %29'unun beş saatten fazla zaman geçirdiğini, aşırı kullanımının sosyal medya bağımlılığına neden olduğunu belirlemiştir (10). Ayrıca çalışmalarda sosyal medya kullanımının akademik erteleme üzerine etkisi olduğunu, sosyal medya bağımlılık düzeyi yüksek olan üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının da daha yüksek olduğunu vurgulamaktadır (60). Çalışmalar özellikle 21-24 yaş arasında olan öğrencilerin sosyal medyanın olumsuz etkilerinden daha çok etkilendiklerini göstermektedir (49, 61).

Dinamik bir yapıya sahip olan iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve özellikle de sosyal medya kullanımının giderek artması bireylerin iletişim kurma alışkanlıkları ve kişilerarası etkileşiminde de değişime neden olmuştur (17). Aydın (2016) uzaktan eğitimde öğrencilerin internet ve sosyal medya kullanımlarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada; internet kullananların büyük çoğunluğunun yaş ortalamasının 16-24 yaş olduğu, internet kullanım sıklığının her gün beş-altı saat arasında olduğu, internet kullanım sıklığı ile sosyal ağların kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Ayrıca bireylerin arkadaşlarıyla iletişim kurmak için büyük oranda telefonu kullandıkları, her iki cinsiyetin de sosyal ağlara girme sebeplerinin başında arkadaşlarıyla iletişim kurma isteği olduğu tespit edilmiştir (44).

Dünyayı sarsan ve hala devam eden Covid-19 salgını sürecinde sosyal medya, bilgi paylaşımı ve bilgi tüketimi açısından en çok tercih edilen platformlardan biri olmuştur (62). Çerçi ve ark., (2020) dünyayı etkileyen COVID-19 pandemisinde bilgilenme aracı olarak sosyal medya kullanımını araştırdıkları çalışmada,

katılımcıların günde bir ile üç saat arası sosyal medyada vakit geçirdiğini, üç ve daha fazla sayıda sosyal medya uygulamasını aynı anda kullanmakta olduğunu, COVID-19 krizinde bilgilenecek, gündemi takip etmek, iletişim kurmak ve haber almak amacıyla daha fazla oranda sosyal medyayı tercih ettiğini belirlemiştir. Ayrıca bu çalışmada; katılımcıların %75,8'nin sosyal medyayı ihtiyaç olarak gördüğü, sosyal medyayı ihtiyaç olarak görmeyen bireylerin bile COVID-19 pandemisine ilişkin bilgiyi öğrenmede daha çok sosyal medya uygulamalarını tercih ettiği saptanmıştır (62).

Sosyal medya kullanım süresi ile sosyal medya bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren çeşitli çalışmalar yer almaktadır (10, 63, 64). İnce ve Koçak (2017) çalışmasında; üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanım süresi arttıkça sosyal medyaya olan güven ve bağımlılık düzeyinin arttığını, öğrencilerin sosyal medyayı eğlenmek ve rahatlamak, arkadaşlarıyla iletişim kurmak, farklı konularda bilgi sahibi olmak için kullandıklarını tespit etmiştir (65).

Demir ve Kumcağız'ın (2019) üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığını araştırdığı çalışmasında ise, sosyal medya kullanım süresi fazla olan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığının daha yüksek olduğu, kullanım amaçlarına bakıldığında sosyal medyayı en çok müzik ve video indirmek amaçlı kullandıkları, sosyal medyayı akademik ve sohbet için kullananların bağımlılık düzeyinin daha az olduğu saptanmıştır (63).

Yıldız ve Koçak (2020) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, sosyal medyada geçirilen zaman arttıkça sosyal medya bağımlılığı riskinin arttığını, öğrencilerin sosyal medya platformlarında bir-üç saat arası zaman geçirdiği, sosyal medyayı en fazla eğlenmek amacı ile kullandığı, bunun yanı sıra iletişim kurmak, fotoğraf/müzik/video paylaşımı, akademik bilgi paylaşımı, kendini ifade etmek ve yeni arkadaş edinmek gibi amaçlarla kullandıklarını belirlemiştir (64).

Çiftçi (2018) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada öğrencilerin internete ve sosyal medyaya en çok telefondan bağlandıkları, günde beş saat ve üzeri internet kullanan öğrencilerin asosyal eğilimli oldukları ve bağımlılıklarının daha yüksek olduğu, interneti en fazla bilgi almak için kullandıkları tespit edilmiştir.

Ayrıca internet kullanım süresinin artmasının sosyal medyaya olan bağımlılığı arttırdığı ve bunun sonucunda öğrencilerin aileleri ve arkadaşlarıyla olan bağlarını zayıflattığı belirlenmiştir (7).

2.2 Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Üzerine Etkisi

Aile üyelerinin sağlıklı iletişimi çocuğun/gencin gelişiminde büyük önem taşımaktadır. Aile içi iletişimde normal olmayan davranışlar sadece aile üyelerini değil, aile üyelerinin etkileşim kurduğu diğer insanlarla olan iletişimini de etkilemektedir. Bu nedenle sağlıklı iletişim kuramayan ailede büyüyen çocuklar iletişim konusunda gelişmemektedir (8, 66). Sosyal medya dünyada olup bitenlere en hızlı ve en kolay şekilde erişime olanak sağlayarak bireyin teknoloji ile daha içi içe olmalarını sağlamaktadır (67). Gündemi takip etme, oyun oynama, alışveriş yapma, iletişim kurma, anonimlik sağlama vb. pek çok özelliğe olanak sağlaması ve bireyin tüm ihtiyaçlarına internet üzerinden cevap bulabilmesi nedeniyle sosyal medya, kullanıcılarının diğer bireylerle iletişim ihtiyacını giderek azaltmaktadır (64, 68). Özellikle sosyal yaşantısında iletişim ihtiyacı karşılanmayan ya da iletişim problemi yaşayan bireylerin sosyal medya kullanımına olan eğilimi de giderek artmaktadır (69,70).

Sosyal medya kullanımı ve sosyal medyanın iletişim üzerine olumsuz etkileri her yaştan bireyi ilgilendiren bir durum olmakla birlikte, özellikle gençlerin sosyal medyada harcadıkları zaman nedeniyle bu yaş grubunu ve ailesini daha çok etkilemektedir (10, 61,71,72). Bireyin akıllı telefon ya da diğer teknolojik aletler ile sosyal medyaya erişimlerinin kolay olması, sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasına, uzun süreli kullanımı ve bu platformlarda ciddi zaman harcamaları ise, ebeveynler ve çocuklarda ciddi iletişim problemlerine neden olarak aile içi iletişimi olumsuz etkilemekte (8,17,67,70,71,73), özellikle sosyal medyanın iletişim üzerine olumsuz etkilerinden aileler endişe duymaktadır (71).

Literatürde, sosyal medyanın iletişim sürecinde değişikliklere neden olduğu, özellikle aynı evde yaşayan aile bireyleri arasındaki iletişim sürecini etkilediği vurgulanmaktadır (74). Günümüzde zor yaşam koşulları, yoğun iş temposu vb. durumlardan kaynaklı ailenin birlikte geçirdiği zamanın azalması, teknolojik aletlerin

kullanımının yaygınlaşması ile birlikte aile içinde duygusal iletişimden çok bu araçlarla iletişim kurulması (70), bireyleri aile üyeleriyle yüz yüze iletişim kurmaktan çok sosyal medyada fazla zaman harcamaya teşvik etmekte ve bu durumda zamanla bağımlılığa neden olabilmektedir (8, 62,63). Bu yeni iletişim şekli bir yandan insanların kolay biçimde sosyalleşmesine olanak tanırken, diğer yandan çeşitli bağımlılıklar meydana getirerek insanları bireyselliğe sürüklemekte ve yalnızlaştırmaktadır (68). Yalnız hisseden bireyler yalnızlıkları ile baş etmede aileleri yerine sosyal medyayı tercih edebilmektedir (75). Bu bağlamda sosyal medya sosyal hayatta karşılanamayan ilişki gereksinimini gidermeye yardımcı olmakta ve bunun sonucunda insanların sosyal medya kullanımı artmaktadır (76).

Rudi, Dworkin, Walker ve Doty (2015) 13-18 yaş arası çocuğu olan 1322 ebeveynin aile iletişimi için teknoloji kullanımındaki farklılıklarını incelediği çalışmada, ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurmak için kısa mesaj, anlık mesajlaşma, e-posta, Skype gibi uygulamalar kullandıklarını, ayrıca ebeveynlerin sadece çocukları ile değil diğer aile üyeleri ile de iletişim kurmak için teknolojik aletleri kullandıkları saptanmıştır. Çalışmada çocukların yarısından fazlasının ailesi ile iletişim kurmak için kısa mesaj, %43,7'sinin e-posta kullandıklarını, ebeveynlerin çocuklarına bakan kişilerle iletişim kurmak için ise, %22 oranında mesaj, %24 oranında e-posta kullandığı belirlenmiştir (77).

Salgür (2016) 445 lise öğrenci ile yaptığı çalışmada; öğrencilerin %98,6'sının sosyal medya hesabının olduğu, %61,4'ünün günde en az birkaç defa sosyal ağ sitelerine girdiği, %54,9'ünün günde iki saat sosyal ağ sitelerinde zaman harcadığı, iki saatten daha fazla zaman harcayan öğrencilerin %37,9'unun sosyal ağlarda çok zaman geçirmediğini düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların %17,8'sinin ailesiyle bir saatten az zaman geçirdiği, %43,4'ünün gün içinde sosyal ağlarda zaman geçirmenin aile ile kurulan yüz yüze etkileşimi olumsuz etkilediğini düşündüğü saptanmıştır (78).

Kevereski ve Iliev (2017) Makedonya' da 869 ilkokul, ortaokul ve üniversite öğrencisi ile aile içi yüz yüze iletişim hakkında yaptıkları çalışmada, ebeveynler ve çocuklar arasındaki iletişimin bir saatten az olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sonuçlarda katılımcıların ailesiyle artık yüz yüze iletişim kurmadıklarını ve kurdukları zaman

konunun öğrenmelerindeki ilerleme durumu ile ilgili olduğu, bu nedenle özellikle üniversite öğrencilerinin iletişim kurmaktan kaçındıkları, araştırmada en az belirtilen ifadenin ailemle iletişim halindeyim ve onlarla rahat iletişim kurarım seçeneğinin olduğu bulunmuştur (70).

Ayaydın ve Ayaydın (2018) üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımının etkilerini irdeledikleri çalışmada; sosyal medya kullanımının öğrencilerin sorumluluklarını aksatmalarına neden olduğu, ders çalışmalarına engel olduğu, aileye olan bağlılığı, evlerine gelen misafirlerle iletişimi azalttığını saptamıştır. Çalışmaya dahil edilen öğrenciler sosyal medyada kendini daha özgür hissettiklerini, sevgi ihtiyaçlarını karşıladıklarını, paylaşımlardan mutlu olduklarını, belirtmiştir (72).

Sosyal medya kullanımı ile kaliteli aile zamanı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada sosyal medyada daha az zaman harcayan bireylerin, ailelerine daha bağlı hissettiklerini ve birlikte daha kaliteli zaman geçirdikleri tespit edilmiştir (79). Hussain ve ark.'nın (2020) Pakistan'da sosyal medyanın aile bağları üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmada, yalnız yaşayan öğrencilerin, ailesi ile birlikte yaşayanlardan daha fazla sosyal medya kullandığı, bireylerin aile problemlerinden kaçmak için sosyal medyayı kullandığı, sosyal medyanın aile ilişkilerini olumsuz etkilediğini saptamıştır (67).

Yapılan çalışmalarda teknolojik cihazların kullanımının çocuk ve aile arasındaki etkileşimi olumsuz etkilediği, özellikle ebeveynlerin çocukları ile olan etkileşimde duyarlılıklarını azalttığı (80), sosyal amaçlarla teknoloji kullanımının aile arasında çatışmaları arttırarak ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişimi engellediği (81), iletişimin kalitesini azalttığı bu durumun özellikle üniversite öğrencileri ve ebeveynleri arasında daha sıklıkla görüldüğü vurgulanmaktadır. Yapılan kalitatif bir çalışmada, üniversite öğrencileri akıllı telefon kullanımının artmasının aileleriyle görüşmelerini engellediğini, bu durumun aileleri ile çatışma yaşamalarına ve yalnızlaşmalarına neden olduğunu belirtmiştir (82).

Shek ve ark., (2018) yaptıkları araştırmada, internet bağımlılığı puan ortalaması yüksek olan çocukların ebeveynleri, aile içi ilişkilerin internet

bağımlılığında önemli derecede de rol oynadığını, çocuklarının internet bağımlılık düzeyini azaltmada aile etkileşim düzeyinin artırılmasının çok önemli bir belirleyici olduğunu belirtmiştir (83).

Akıllı telefon ve sosyal medya kullanımının gençler arasında giderek yaygınlaşmasının, özellikle bilinçli kullanılmadığı durumlarda bazı sosyal problemlere (umursamama, saygısız davranma gibi olumsuz davranışlar, sosyal ilişkilerde ve sözlü iletişimde bozulma vb.) neden olduğu, bireyin günlük yaşamını, kişilerarası ilişkilerini olumsuz etkileyerek sosyal davranış bozukluğu olarak adlandırılan sosyotelizme zemin hazırladığı (26, 52, 84-86), bununla birlikte aile iletişiminin olumsuz olmasının da sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisinin olduğunu göstermektedir (11,26,27,35,85,87-90).

2.3 Sosyotelizm, Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma

Günümüzde teknolojik cihazların sınır tanımaması, insanların sürekli bağlantıda kalma ihtiyacı hissetmelerine (91), yüz yüze iletişim kurdukları esnada bile telefon kullanmalarına (92) sebep olmaktadır. Özellikle gençlerin çevrede olup bitenleri kontrol etme isteği ve diğer bireylerin yaptıklarını kaçırdıklarında dışlanmış hissetmeleri gibi nedenlerle (85, 93, 94) teknoloji ve sosyal medya kullanımının gelişmeleri takip etmede tek çözüm yolu olarak gördükleri belirlenmiştir (95). Bu bağlantı kurma isteği akıllı telefonların kullanımını sürekli kılmakla (59) birlikte paylaşım ve gelişmeleri takip isteği sosyal medyada düzenli olarak bulunma isteğini tetiklemekte, ilginin artmasıyla birlikte gençlerin akıllı telefonlara daha fazla zaman ayırmasına neden olmaktadır (33, 96).

Bireyler akıllı telefonlarını yanlarına almadıkları zaman tedirgin hissedebilmekte ve etrafındaki kişilerle iletişim kurmak yerine sosyal medya platformlarında zaman geçirmeyi tercih etmektedir (7). Dolayısıyla akıllı telefonların sık ve sürekli kullanımı sosyal ilişkilere de zarar vermektedir (29, 57, 88, 89). Ayrıca akıllı telefon kullanımının artması beraberinde sosyal medya kullanımının artmasına (8) ve iletişim kalitesini olumsuz etkileyen sosyotelizme sebep olmaktadır (11, 26, 35, 85, 87-90).

Sosyotelizm; günlük yaşamı etkileyen, birçok kişinin maruz kaldığı ve bu durumu saygısızlık olarak gördüğü telefon “phone” ve yok saymak, küçümsemek anlamına gelen “snubbing” kelimelerinin birleşiminden ortaya çıkan (phubbing); bireyin diğer bireylerle iletişimi sırasında dikkatini akıllı telefonuna vermesi, akıllı telefonla ilgilenmesi ve dikkatini kişilerarası iletişimden kaçırmaması olarak tanımlanmaktadır (26, 35, 87, 97, 98).

Sosyotelizm; bireylerin yüz yüze iletişim sırasında sürekli olarak telefonlarıyla ilgilenmesi ya da sosyal medya aracılığıyla paylaşım yapmalarından kaynaklanan, özellikle bireylerin arkadaş/ailesi ile birlikteyken onlarla iletişim kurmak yerine sosyal medya hesapları üzerinden başka kişilerle/şeylerle iletişime geçmesidir. Diğer bir deyişle sosyotelizm; çevresindekileri görmezden gelerek, zamanını sosyal medya ya da online-sohbet platformlarında geçirme eylemidir (27). Sosyotelizm, kişinin iletişim içerisinde bulunan kişi veya kişilere karşı gösterilen saygısız tutum, onları umursamama, sanal ortamı gerçek yaşama tercih etmeyi içeren geniş bir kavramdır (26). Ayrıca günlük yaşamı büyük oranda etkileyen birçok bağımlılığın sebep olduğu çok boyutlu bir durumdur (99).

Arkadaşları ya da ailesi ile iletişim halinde iken yüz yüze iletişime odaklanmadan akıllı telefonları ile ilgilenen bireylere sosyotelist denilmektedir. Sosyotelizm ve sosyotelist davranışlar toplum tarafından uygun olmayan, kaba ve saygısız yaklaşım olarak nitelendirilirken aynı zamanda bu davranışın uygunsuz olduğunu belirten bireylerin de davranışı sergilediği üzerinde durulmaktadır (97). Sosyotelist davranış sergileyen bireyler sadece kendi yaşamını değil çevresindeki bireyleri de etkilemektedir. Bu durum literatürde “*sosyotelizme maruz kalma*” olarak ifade edilmektedir. Karşısındaki kişi ile iletişim kuramayan bireyin de bu davranış sonucunda dikkatini telefona vererek aynı davranışı sergilemesi yüksek bir ihtimaldir (27, 35). Bu yüzden birey hem sosyotelist davranışı sergileyen hem de bu davranışa maruz kalan olabilmektedir (32). Sosyotelizme maruz kalan bireyler yaşadıkları durumdan hoşnut olmadıklarını (29, 90), karşısındaki kişi ile iletişim kuramadıklarını belirtmektedir (30). Aagard’ın (2020) yaptığı çalışmada, gençlerin sosyotelizmi saygısızca ve sinir bozucu olduğunu düşünmesine rağmen, iletişim kurdukları kişilere bu davranışı sergilediklerini belirlemiştir (97).

Nuñez, Radtke ve Eimler (2020) çalışmasında, sosyotelizme maruz kalan üniversite öğrencilerinin; stres yaşadıkları, sosyotelist davranıştan benzer şekilde etkilendikleri tespit edilmiştir (100). Sosyotelizmin hem bu davranışı sergileyen hem de bu davranışa maruz kalan insanların hayatlarını olumsuz yönde etkilemektedir (35). Ayrıca sosyotelizm bir davranış bozukluğudur ve kişilerarası ilişkiyi sekteye uğratmaktadır (101). Bu nedenle sosyotelist davranış sergileme eğiliminde olan bireylerin bu davranışların farkında olması önem taşımaktadır.

Sosyotelist davranışa neden olan faktörler incelendiğinde; sosyotelizm davranışının en önemli belirleyicilerinin akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon kullanım süresi, SMS, sosyal medya bağımlılığı, video oyun bağımlılığı ve internet bağımlılığı gibi teknolojik faktörler olduğu (102, 103), ayrıca yalnızlık, stres, anksiyete, gelişmeleri kaçırma korkusu, can sıkıntısı, sosyal kaygı ve öz denetim eksiliği gibi psikolojik faktörlerin de etkilediği vurgulanmaktadır (25). Özellikle internet kullanımı ve internet kullanımına erişim sağlayan akıllı telefonların sosyotelizme zemin hazırlayarak sosyotelist davranışı tetiklediği belirtilmektedir (86,104,105). Literatürde özellikle akıllı telefonların iletişimde daha fazla dikkat dağıtıcı unsur olduğu, bireylerin iyi ve kaliteli iletişim kurmalarını engelleyen en önemli belirteç olduğu, iletişim halindeyken dikkat dağıtıcı özelliklere sahip akıllı telefonların iletişim kalitesini daha da aşağıya çeken sosyotelizme zemin hazırladığı vurgulanmaktadır (11). Özellikle yaşı daha genç olan bireylerin sosyal medya ve akıllı telefon kullanımına olan eğilimlerinin, daha çok sosyotelist davranış sergilemelerine neden olduğu tespit edilmiştir (87).

2.4. Sosyotelizm ve Aile İletişimi Arasındaki İlişki

Literatürde iletişim esnasında dikkati karşıdaki bireye değil de teknolojik cihaza vermenin kişilerarası iletişimi bozduğu vurgulanmaktadır. Özellikle akıllı telefon kullanıcılarının iletişim esnasında dikkatinin daha az olduğu, karşıdaki bireye dikkati vermede zorlandıkları, sürekli akıllı telefonlarını kontrol etmek istedikleri ve bununla iletişim kalitesini olumsuz etkilediği belirtilmektedir (26, 35, 89,106). Aileler çocuklar için etkileşim kurabileceği ilk sosyal grup olup, teknolojik cihazların kullanımının artması ile aile etkileşimlerinde de değişiklikler meydana gelmiştir.

Mobil cihazlar ailelerin çocukları üzerindeki dikkat ve duyarlılıklarında değişime sebep olmakta (80) iş ve okul saatleri dışındaki serbest zamanlarda akıllı telefon kullanımı ile ailenin birlikte geçirdiği zaman azalarak aile içi iletişimi olumsuz etkilemektedir (8,17,67, 70,71,73).

Bununla beraber bireylerin internette ve sosyal medyada gelişmeleri kaçırmamak için sürekli telefonunu kontrol etme isteği ise, sosyal çevrede ilişki kurduğu bireylerin yanında ve iletişim halinde iken telefonlarına bakma isteğini uyandırabilmektedir (25, 35). Sosyal etkileşim kurulan ortamda sosyotelist davranış sergileyen bireyin diğer bireyle ilgilenmek yerine akıllı telefonu ile ilgilenmesi, dikkatini etkileşim kurduğu kişi yerine akıllı telefonuna vermesi, etkili zaman geçirmeyi engellemekte ve etkileşim kurduğu kişinin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır (28).

Karadağ ve ark.'nın (2016) sosyotelizm davranışı sergileyen genç yetişkinlerin sosyotelist olma davranışlarının nedenlerini ve yaşamlarındaki etkilerini araştırdıkları çalışmada, akıllı telefon kullanımının kişilerarası ilişkileri olumsuz etkilediği, sosyotelist davranış sergileyen bireylerin iletişim becerisi açısından yeterli hissetmedikleri, akıllı telefonlarıyla ilgilenirken bulundukları ortamdaki kişilerle göz teması kuramadıkları, bazılarının anlatılanları eksik anladığı ve çevreye kendini kapattığını belirlemiştir (26).

Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanımlarının aile ilişkileri ve sorumluluklarını yerine getirme üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmada, bağımlılık puan ortalamaları düşük olan öğrencilerin sorunlarını aileleri ile daha rahat paylaştıkları, ailesi ile vakit geçirmekten zevk aldıkları, sorumluluk almaktan mutlu oldukları ve aile iletişimi ile telefon kullanımı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (107).

Vanden Abeele ve Nilsenova (2018) yaş ortalaması 24 olan 125 genç ile yaptıkları çalışmada, bireylerin arkadaş ya da aile ortamında iletişim halinde iken telefonu ile ilgilenmesinin kurulan ilişkilerde yıkıcı etkisinin olduğu, dinlenme anında telefonu kontrol etmek ile iletişim esnasında telefonu kontrol etmenin

kişilerarası iletişimi etkilerinin farklı olduğu, iletişim esnasında telefona bakmanın daha olumsuz etkilediği bulunmuştur (108).

Karadağ ve arkadaşlarının (2016) sosyotelizm davranışı sergileyen genç yetişkinlerin sosyotelizm bağımlılığının nedenlerini ve yaşamlarındaki etkilerini araştırdığı çalışmada, akıllı telefon kullanımının kişilerarası ilişkileri olumsuz etkilediği, sosyotelist davranışlar sergileyen bireylerin iletişim açısından yetersizlik yaşadığı, anlatılanları eksik anladıkları, akıllı telefonlarıyla ilgilenirken karşısındaki kişilerle göz teması kurmakta zorlandıkları belirlenmiştir (26).

Al-Saggaf ve MacCulloch'ın (2019) 387 bireyle yaptıkları çalışmada, katılımcıların en çok aileleri ve arkadaşlarına sosyotelist davranışta bulundukları, yaş ortalaması azaldıkça bireylerin daha çok sosyotelist davranış sergiledikleri bulunmuştur (109). Bu çalışmanın aksine Ang ve ark.'nın (2019) 598 adölesan ile yaptıkları çalışmada sosyotelizmin aile ile olan ilişkiyi olumsuz etkilerken, arkadaşları ile iletişimini olumsuz etkilemediği saptanmıştır (85).

Sosyotelizmin sosyal hayata olumsuz etkisinin büyük önem taşıması, giderek yaygınlaşması ve yüz yüze iletişimi büyük ölçüde etkilemesi sebebiyle üzerinde önemle durulması gerekmektedir (76). Teknolojinin gelişmesiyle her yaştan insanın özellikle daha çok gençlerin akıllı telefonlara sahip olması, özellikle teknolojiyi en çok benimseyen, uzakta öğrenim gören, arkadaşları ve aileleri ile iletişim kurmak (67,110) sosyalleşmek, eğlence, eğitim, online alışveriş yapmak gibi birçok nedenlerle (111) üniversite öğrencilerinin iletişim teknolojilerinin odak noktası haline gelmesi ve akıllı telefonu uygunsuz kullanımı gençlerin sosyotelizme olan yatkınlığını arttırmaktadır (85, 90, 112). Bu bağlamda akıllı telefon kullanım yaygınlığı yüksek olan üniversite öğrencilerinde (113-117) sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma kavramlarının irdelenmesi önemlidir (12, 102). Literatürde sosyal medya ile aile iletişiminin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisini irdeleyen sınırlı sayıda çalışma olduğu, bu bağlamda çalışmanın literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisini değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı, kesitsel ve korelasyonel nitelikte yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı:

Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören 1.2.3. ve 4. sınıfa devam eden hemşirelikte lisans öğrencileri (n=739) ile gerçekleştirilmiştir. Tez araştırması Kasım 2019'de literatür tarama ile başlamış, Haziran 2022'de tez savunması ile sonlanmıştır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Örneklem sayısının belirlenebilmesi için; G-Power programında Tip 1 hata 0.01 ve Tip 2 hata 0.01 (%99 güç) kabul edilerek orta etki büyüklüğünde (0.15) korelasyon analizi baz alınarak gerekli örneklem büyüklüğü 125 olarak belirlenmiştir. Ancak değişkenler arasındaki ilişkinin net anlaşılabilmesi için örnekleme dahil etme kriterlerine uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden, yazılı onam formu olan 739 hemşirelik öğrencisi çalışma kapsamına alınmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi toplam öğrenci sayısı 1200 olup, bu çalışmada örnekleme ulaşma oranı %61.5'dir. **Örnekleme alınma ölçütleri;** a) hemşirelik fakültesi öğrencisi olması, b) öğrencilerin akıllı telefonlarının olması, c) öğrencilerin herhangi bir sosyal medya hesaplarının ve kullanımının olması, d) çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ve onam formu olan öğrenciler olarak belirlenmiştir. **Örneklemden dışlama ölçütleri;** a) çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul etmeyen öğrenciler, b) öğrencilerin akıllı telefon kullanımlarının olmaması ve sosyal medya hesaplarından hiçbirine sahip olmaması olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın verileri Google form oluşturularak her öğrencinin hem e-mail adresine gönderilmiş hem de mesaj ile ayrı ayrı öğrencilere çalışmanın linki

iletılmıştır. Araştırmacılar tarafından hafta da bir gün hatırlatıcı mesaj ile öğrencilerin formu doldurmaları istenmiştir.

3.4. Çalışma Materyali

Bu çalışmada çalışma materyali kullanılmamıştır.

3.5. Araştırmanın Değişkenleri

3.5.1. Bağımsız Değişkenler: Araştırmanın bağımsız değişkenleri; hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi ölçeği toplam puan ortalamalarıdır.

3.5.2. Bağımlı Değişkenler: Araştırmanın bağımlı değişkenleri, sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma ölçeği toplam puan ortalamalarıdır.

3.6. Veri Toplama Araçları ve Özellikleri

Çalışmada veri toplama aracı olarak “*Tanımlayıcı Bilgi Formu*” (Ek-1), “*Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Ölçeği*” (Ek-2), “*Genel Sosyotelist Olma*” (Ek-3) ve “*Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği*” (Ek-4) kullanılmıştır.

3.6.1. Tanımlayıcı Bilgi Formu (Ek-1)

Bu form, literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur (22,118-120). Hemşirelik öğrencilerinin yaşını, cinsiyetini, internet kullanım durumu, akıllı telefon kullanımı, internet kullanım amacı ve süresi, sosyal medya kullanım durumu, sosyal medya kullanım amacı ve süresini içeren toplam 12 sorudan oluşmaktadır.

3.6.2. Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Ölçeği (Ek-2)

“Sosyal Medya ve Aile İçi İletişim” ölçeği lise ve üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım durumlarına göre aile içi iletişimlerinin farklılaşma durumunu değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (17).

Ölçek toplam 18 madde ve dört alt boyuttan (paylaşım, sosyal medya bağımlılık, sosyal izolasyon ve ortak kaliteli zaman geçirme düzeyleri) oluşmaktadır. Ölçek maddeleri genel olarak; “*ailemle otururken konuşacak konu bulmakta*

zorlanıyorum”, “internet başında geçirdiğim süre ailem ile tartışma konusu oluyor”, “sosyal medyada zaman geçirmeyi, ailemle zaman geçirmeye tercih ederim” gibi gençlerin sosyal medya kullanımı ile ilişkili aile içi iletişimlerini değerlendiren maddelerden oluşmaktadır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda dört faktörlü yapının ölçeğin %52,9’unu açıkladığı saptanmıştır (17).

Ölçek beşli likert tiptedir. (Tamamen katılıyorum=5 Katılıyorum= 4 kararsızım=3 katılmıyorum=2 tamamen katılmıyorum =1). Ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0,84 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yük değerleri 0.34-0.82 arasındadır (17). Ölçek gençlerde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçektir (17). Bu çalışmada ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0.901 olarak bulunmuştur.

3.6.3. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği (GSOÖ) (Ek-3)

Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından geliştirilen ölçek, üniversite öğrencilerinin telefon kullanımının sosyal ilişkiler üzerine olumsuz etkilerini incelemektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Orhan Göksun (2019) tarafından yapılmıştır. Genel Sosyotelist Olma ölçeği 15 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır (32).

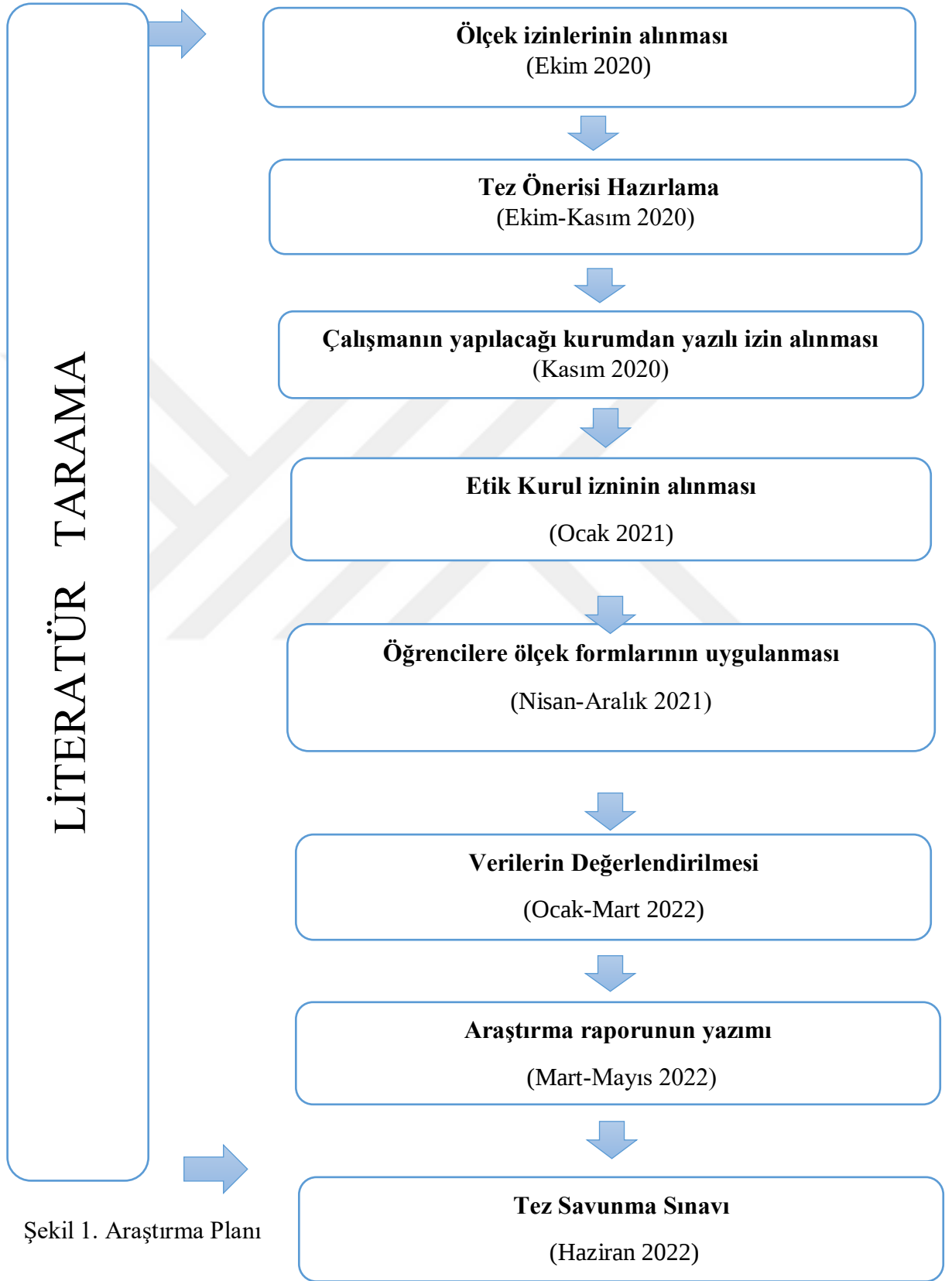
Ölçeğin alt boyutları sırasıyla; birinci alt boyut; nomofobi, ikinci alt boyut; kişilerarası çatışma, üçüncü alt boyut; kendini yalnızlaştırma ve dördüncü alt boyut; problem farkındalığıdır. Ölçek yedili likert tiptedir (1= Asla, 2= Nadiren, 3= Ara sıra, 4= Bazen, 5= Sık sık, 6= Genellikle, 7= Daima). Ölçeğin açıklayıcı faktör analizi sonucunda sosyotelist olma durumunu %52,56 açıkladığı ve ölçeğin Cronbach alfa değerinin 0.86 olduğu saptanmıştır. Ölçeğin alt boyut Cronbach alfa değerleri sırasıyla; birinci alt boyut, 0.78, ikinci alt boyut 0.74, üçüncü alt boyut 0.84 ve dördüncü alt boyut ise 0.73 değerindedir. Ölçeğin uyum indeksleri; $\chi^2/sd= 1.99$, $p<0.001$, RMSEA= 0.07, NFI= 0.92, CFI= 0.96, GFI= 0.89’dur. Bu çalışmada ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0.912 olarak bulunmuştur (32).

3.6.4. Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği (GSMKÖ) (Ek-4)

Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından geliştirilen ölçek, üniversite öğrencilerin sosyotelizme maruz kalma durumlarını incelemektedir. Genel

Sosyotelizme Maruz Kalma ölçeği algılanan normlar, ihmal edilmişlik hissi ve kişilerarası çatışma olmak üzere 22 madde ve üç faktörden oluşan bir yapı ile sosyotelizme maruz kalma durumunu %54,91 açıklayan bir ölçektir. Ölçeğin Cronbach alfa değerinin 0.87 olduğu saptanmıştır. Ölçeğin alt boyut Cronbach alfa değerleri sırasıyla; birinci alt boyut, 0.83, ikinci alt boyut 0.92 ve üçüncü alt boyut ise 0.83 değerindedir. Ölçeğin uyum indeksleri; $\chi^2/sd= 2.04$, $p<0.000$, RMSEA= 0.08, NFI= 0.90, CFI= 0.95, GFI= 0.82'dir. Ölçek tanı koymayı sağlayan bir ölçek değildir (Orhan Göksun, 2019). Bu çalışmada ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0.953 olarak bulunmuştur (32).

3.7. Araştırmanın Planı

Şekil 1. Araştırma Planı

3.8. Verilerin Değerlendirilmesi

Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı bilgileri sayı, yüzde ve ortalama analizleri ile değerlendirilmiştir. Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi ile sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi ile, hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumuna etkisi ise basit regresyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Ölçek puanlarının regresyon modeline katılıp katılamayacağı regresyon için çoklu doğrusal bağıntı analizi ile değerlendirilmiştir. Çoklu bağıntı testlerinin Variance Inflation Factor (VIF) değeri 10'un altında, tolerans değeri 2'nin üzerinde ve Condition Index değeri 15'in altında olanlar modele dahil edilmiştir. Verilerin dağılımı çarpıklık ve basıklık ile değerlendirilmiş olup çarpıklık ve basıklığın her ikisi de ± 2 arasında dağılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

3.9. Tezin Bütçesi

Tezin bütçesi araştırmacılar tarafından karşılanmıştır.

3.10. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları; kullanılan ölçeklerdeki sorularla ve ölçeği yanıtlayan öğrencilerin verdikleri cevaplarla sınırlı olmasıdır. Ayrıca öğrenciler veri toplama dönemi boyunca uzaktan eğitim aldıkları için, ölçekler online ortamda uygulanmıştır. Bu nedenle internete erişim sorunu yaşayan öğrencilere ulaşılamamıştır.

3.11. Etik Kurul Onayı

- Araştırmada kullanılması planlanan ölçeklerin sahiplerinden, ölçeklerin kullanılabilmesi için e-posta yolu ile izin alınmıştır (**EK 5 ve EK 6**).
- Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nden 26.11.2020 tarihinde 51688696-799.99-E.112232 sayı ile yazılı izin alınmıştır (**EK 7**).
- Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 29.03.2021 tarihli (6061-GOA protokol numaralı Karar No: 2021/10-23) etik kurul onayı alınmıştır. (**EK 8**)
- Çalışmaya alınan öğrencilerden gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden ve yazılı onam formu olan öğrenciler çalışmaya alınmıştır (**EK 9**).

4.BULGULAR

4.1. Hemşirelik Öğrencilerine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri Tablo 1’de verilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.80 ± 1.59 olup, %66.6’sı (n=492) kız öğrencidir. Hemşirelik öğrencilerinin sınıf düzeyi incelendiğinde; %30.2’si (n=223) birinci sınıfa, %28.7’si (n=212) ikinci sınıfa, %22.5’i (n=166) üçüncü sınıfa ve %18.7’si (n=138) dördüncü sınıfa devam etmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin internet kullanım durumu ve akıllı telefon kullanım durumları incelendiğinde; çalışmaya dahil olan tüm öğrencilerin kendilerine ait akıllı telefonlarının olduğu ve tamamının internet kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin internet kullanım sıklığına bakıldığında; %96.6’sının (n=714) her gün interneti kullandığı, %2.6’sının (n= 19) haftada 3-4 gün kullandığı ve %0.8’inin (n=6) ise haftada 1-2 gün internet kullandığı saptanmıştır. İnternet kullanımına ne kadar zaman ayırdığı incelendiğinde; %4.9’unun (n=36) bir saatten daha az, %32.7’sinin (n=242) 1-3 saat, %31.9’unun (n=236) 3-5 saat, %19.6’sının (n=145) 5-7 saat ve %10.8’inin (n=80) ise 7 saat ve üzeri internet kullanımı olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin internet kullanım amaçları sorgulandığında; %18.4’ünün (n=129) ödev hazırlama, %19.6’sının (n=137) film izleme, %14.7’sinin (n=103) sohbet etmek, %31.1’inin (n=218) sosyal medya sitelerinde gezinmek ve %16.1’inin (n=113) çevrimiçi oyun oynamak amacıyla interneti kullandığı bulunmuştur.

Öğrencilerin sosyal medya kullanım durumları incelendiğinde; çalışmaya dahil edilen tüm öğrencilerin sosyal medya kullandığı, %91.3’ünün (n=675) her gün, %6.5’inin (n=48) haftada 3-4 gün ve %2.2’sinin (n=16) haftada 1-2 gün sosyal medyayı kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin her kullanımda ne kadar zaman ayırdığı sorgulandığında; %13.9’unun (n=103) bir saatten az, %49’unun (n=362) 1-3 saat, %26.4’ünün (n=195) 3-5 saat, %7’sinin (n=52) 5-7 saat ve %3.7’sinin (n=27) 7 saat ve üzeri kullanımı olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçları irdelendiğinde ise; %31.5’inin (n=233) zaman geçirmek, online sohbet, gündemi takip etmek, profil güncellemek,

arkadaşlarının ne yaptığını kontrol etmek ve bilgi alışverişi amacıyla kullandığı, %17.5'inin ise zaman geçirmek amacıyla kullandığı saptanmıştır.

Tablo 1. Tanımlayıcı Özellikler(n=739)

	Minumum	Maximum	Ortalama	Standart Sapma
Yaş Ortalaması:	18	28	20.80	1.59
			N	%
Cinsiyet				
Kız			492	66.6
Erkek			247	33.4
Sınıfı				
1. Sınıf			223	30.2
2. Sınıf			212	28.7
3. Sınıf			166	22.5
4.Sınıf			138	18.6
İnternet Kullanım Durumu				
Evet			739	100.0
Hayır			-	-
Akıllı Telefon Kullanım Durumu				
Evet			739	100.0
Hayır			-	-
Hangi sıklıkla internet kullanıyorsunuz				
Her gün			714	96.6
Haftada 3-4 gün			19	2.6
Haftada 1-2 gün			6	0.8
Ayda 1-2 gün			-	-
İnterneti kullandığınızda ortalama kaç saat zaman harcıyorsunuz				
1 saatten az			36	4.9
1-3 saat			242	32.7
3-5 saat			236	31.9
5-7 saat			145	19.6
7 saat ve üzeri			80	10.9
İnterneti Kullanım Amaçları				
Ödev Hazırlamak			129	18.4
Film İzlemek			137	19.6
Sohbet Etmek			103	14.8
Sosyal Medya Sitelerinde Gezinmek			218	31.1
Çevrimiçi Oyun Oynamak			113	16.1
Sosyal medya kullanım durumu				
Evet			739	100
Hayır			-	-

Sosyal medyayı kullanım sıklığı		
Her gün	675	91.3
Haftada 3-4 gün	48	6.5
Haftada 1-2 gün	16	2.2
Sosyal Medya Sitelerinde Ortalama Kaç Saat Zaman Geçiriyorsunuz		
1 saatten az	103	13.9
1-3 saat	362	49.0
3-5 saat	195	26.4
5-7 saat	52	7.0
7 saat ve üzeri	27	3.7
Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları		
Zaman geçirmek	129	17.5
Gündemi takip etmek	58	7.8
Zaman geçirmek; Gündemi takip etmek; online sohbet	61	8.3
Online sohbet	74	10.0
İnteraktif oyun	56	7.6
Yeni arkadaş bulmak	55	7.4
Online sohbet; Bilgi alışverişi yapmak; Gündemi takip etmek	73	9.9
Zaman geçirmek, online sohbet, gündemi takip etmek, Profil güncellemek, Arkadaşlarının ne yaptığını kontrol etmek, Bilgi alışverişi yapmak	233	31.5

4.2. Hemşirelik Öğrencilerinin Ölçeklerden Aldıkları Toplam Puan Ortalamalarının İncelenmesi

Hemşirelik öğrencilerinin ölçeklerden aldıkları toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Ölçeği toplam puan ortalaması 54.66 ± 16.80 ; Genel Sosyotelist Olma Ölçeği toplam puan ortalaması 44.07 ± 17.13 ; Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği toplam puan ortalaması 76.82 ± 26.65 olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Ölçeklerden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları

	X	SS	Minimum	Maximum
Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Ölçeği	54.66	16.80	20	90
GSOÖ	44.07	17.13	15	105

Not: GSOÖ: Genel Sosyotelist Olma Ölçeği; GSMKÖ: Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği

4.3. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi ile Sosyotelist Olma Durumları Ölçeği ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumları Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Hemşirelik Öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi ile sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumları arasındaki ilişki Tablo 3'te verilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ölçeği ve genel sosyotelist olma durumları ölçeği toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon incelendiğinde; hemşirelik öğrencilerinin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları ve sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.330$, $p<.001$) (Tablo 3).

Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ölçeği ve genel sosyotelizme maruz kalma ölçeği toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon incelendiğinde; hemşirelik öğrencilerinin GSMK ölçeği toplam puan ortalamaları ve sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.349$, $p<.001$) (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi ile Sosyotelist Olma Durumları Ölçeği ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumları Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

	1	2	3
1.Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Toplam Puan Ortalamaları	1.0		
2. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları	.330*	1.0	
3. Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları	.349*	.295*	1.0

Not: * $p<0.001$

4.4. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelist Olmayı Yordama Durumunun İncelenmesi

Genel sosyotelist olma ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkiler göz önüne alınarak oluşturulan modele ilişkin bilgi aşağıda verilmiştir.

Hemşirelik öğrencilerinin genel sosyotelist olma durumları ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla çalışılan regresyon modelinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($F=107.795$, $p<0.001$). Model’de genel sosyotelist olma ölçeğinin, sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin %13’ünü ($R^2=0.128$) açıkladığı belirlenmiştir ($p<0.001$). Modele göre sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin genel sosyotelist olma durumunu ($Beta=0.357$) 0.357 kat arttırdığı belirlenmiştir ($p<0.001$) (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelist Olmayı Yordama Durumu

	Model
	B
GSOÖ*	.357*
R	.357
R ²	.128
F	107.795
SH	1.197
B	12.430
T	10.382
P	<.001
DW	1.934

Not: GSOÖ: Genel Sosyotelist Olma Ölçeği

4.5. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelizme Maruz Kalmayı Yordama Durumunun İncelenmesi

Genel sosyotelizme maruz kalma ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkiler göz önüne alınarak oluşturulan modele ilişkin bilgi aşağıda verilmiştir.

Hemşirelik öğrencilerinin genel sosyotelizme maruz kalma durumları ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla çalışılan regresyon modelinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($F=115.301$, $p<0.001$). Model’de sosyotelizme maruz kalma ölçeğinin, sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin %14’ünü ($R^2=0.135$) açıkladığı belirlenmiştir ($p<0.001$). Modele göre sosyal medya kullanımı ve aile iletişimini, sosyotelizme maruz kalma durumunu ($Beta=0.368$) 0.368 kat arttırdığı belirlenmiştir ($p<0.001$) (Tablo 5).

Tablo 5. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelizme Maruz Kalmayı Yordama Durumu

	Model
GSMKÖ*	B
	.368*
R	.368
R ²	.135
F	115.301
SH	1.854
B	19.912
T	10.738
P	<.001
DW	1.891

*Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği

5.TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin genel sosyotelist olma ve genel sosyotelizme maruz kalma durumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma; 1.2.3.ve 4. sınıfa devam eden 739 hemşirelik fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, literatür bilgileri dahilinde ve araştırmada test edilen hipotez sırasına göre tartışılmıştır.

5.1. Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelist Olma (GSO) Durumu ile İlişkisi

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları ve sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi, genel sosyotelist olma durumunun %13'ünü açıklamaktadır.

Günümüzde akıllı telefonlara olan ilginin giderek artmasıyla birlikte özellikle gençler arasında akıllı telefon kullanımına çok fazla zaman ayrılmaktadır (33). Akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalarda, üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık oranlarının diğer yaş gruplarına kıyasla daha fazla olduğu vurgulanmaktadır (51, 57). Yapılan çalışmalarda üniversite öğrencileri arasında akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin çeşitli veriler yer almaktadır. Bazı çalışmalar üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı düzeylerinin düşük olduğunu ve bu öğrencilerin orta düzeyde risk taşıdığını belirtmekle birlikte (121,122), bazı araştırmalar üniversite öğrencileri arasında akıllı telefon bağımlılığının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir (51, 57,120,121). Bu veriler üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı açısından potansiyel risk taşıdığını, bu nedenle özellikle bu grupta akıllı telefon kullanımı ve etkilerini irdeleyen daha fazla sayıda çalışmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir (37, 57).

Üniversite öğrencileri arasında yapılan çalışmalarda öğrencilerin özellikle sosyal medya uygulamalarına erişim sağlaması nedeniyle akıllı telefon kullanım oranlarının yüksek olduğu, sosyal medya uygulamalarının akıllı telefon

bağımlılığının önemli belirleyicilerinden biri olduğu vurgulanmaktadır (57,127,128). Bununla birlikte her yaştan bireyin ilgisini çeken, günümüzde iletişim aracı denilince akla ilk olarak gelen sosyal medya platformları; özellikle genç popülasyonun sosyal medya kullanım oranı ve sosyal medyada geçirilen sürenin artmasına neden olarak gençler arasında yeni bir iletişim şeklinin hayata geçtiğini göstermektedir (44). Sosyal medya platformlarının bu denli hayatın içinde olması, bireyleri hatta toplumu bu denli etkilemesi ve kullanımının yaygınlaşması, sosyal ve psikolojik etkiler yaratmaktadır (44). Sosyal medyanın uzun süreli kullanımı aile içi iletişimi de etkilemektedir (8,70,89).

Bu çalışmanın bulguları ile benzer şekilde Demir (2016) 9., 10., 11., 12. sınıflarda öğrenimlerini sürdürmekte olan 714 lise öğrencisinin sosyal medya kullanımı ve aile içi iletişimi arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, sosyal medya kullanımı yüksek olan lise öğrencilerinin aile içi iletişimin düşük düzeyde olduğunu saptamıştır. Ayrıca Demir (2016) çalışmasında, sosyal medya kullanım süresi ve sıklığı fazla olan öğrencilerin aile içi iletişim konularından sıkıldıkları ve aile içi iletişim yerine sosyal medyada vakit geçirmek istediklerini belirlemiştir. Çalışmaya alınan ve sosyal medya kullanımı olan öğrenciler, kendilerini sosyal medyada daha iyi ifade ettiklerini, özel sorun ve problemlerini aileleri yerine sosyal medyadaki arkadaşlarıyla paylaşmayı tercih ettiklerini, aileleri ile zaman geçirirken bile sosyal medyada olanları merak ettiklerini belirtmişlerdir (17).

Karadağ ve ark.'nın (2016) sosyotelizm davranışı sergileyen genç yetişkinlerin sosyotelist olma davranışlarının nedenlerini ve yaşamlarındaki etkilerini araştırdıkları nitel çalışmada, üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanımının kişilerarası ilişkileri olumsuz etkilediği, sosyotelist davranış sergileyen öğrencilerin iletişim becerisi açısından yeterli hissetmedikleri, akıllı telefonlarıyla ilgilenirken bulundukları ortamdaki kişilerle göz teması kuramadıkları, bazılarının anlatılanları eksik anladığı ve çevreye kendini kapattığını belirlemiştir. Özellikle öğrenciler aileleri ile bir arada olduklarında telefona bakma konusunda uyarı aldıklarını, ailelerinin telefona kısıtlama getirmeleri nedeniyle aileleri ile bir arada olmak istemediklerini belirtmiştir (26).

Mutanana (2016) sosyal medya ve aile ilişkileri üzerine yaptığı çalışmada ise, sosyal medya kullanımının giderek arttığını, elektronik ortamda yapılan

iletişimin, kişisel ilişkilerin yerini aldığını belirlemiştir. Ayrıca bu çalışmada elektronik ortamda kurulan iletişimin bireyler arasında iletişim problemlerine yol açacağı, bu nedenle yüz yüze iletişimin alternatifi olarak görülmemesi gerektiği vurgulanmıştır (19).

Sultana (2017) gençlerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile aile ilişkileri arasındaki ilişkiyi incelemek için yaptığı araştırmada, internette daha fazla zaman geçirenlerin, ebeveynleriyle daha az zaman geçirdikleri ayrıca gençlerin sosyal medya kullanımı arttıkça ebeveynleri ile olan uyumlarının da düştüğünü saptamıştır (18).

Elitaş (2020) 9. 10. 11. ve 12. sınıfta öğrenim gören 356 öğrencinin sosyal medya kullanım düzeylerine göre aile içi iletişimin farklılaşma durumunu irdeledikleri çalışmada, ergenlerin aileleri ile zaman geçirmeyi sosyal medyaya tercih ettiğini, ailesi ile birlikte vakit geçirirken bile iletişim süreçlerine aktif bir katılım sağlamadığı, akıllı telefonlarını ve sosyal medyayı kontrol etmek istediği bulunmuştur (125).

Hussain ve ark.'nın (2020) yaptığı çalışma sonucunda bireylerin aile problemlerinden kaçmak için sosyal medyayı kullandığını, sosyal medyanın aile ilişkilerini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir (67). Dobbs (2020) sosyal medya kullanımı ile kaliteli aile zamanı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada sosyal medyada daha az zaman harcayan bireylerin, ailelerine daha bağlı hissettiklerini ve birlikte daha kaliteli zaman geçirdikleri tespit edilmiştir (79).

Ünal ve Yıldırım'ın (2020) yaptıkları çalışmada katılımcıların ortalama 3-4 saatinin sosyal medyada geçirdiği, öğrencilerin yüz yüze iletişimin önemli olduğunu düşündükleri ancak iletişim kurdukları esnada telefonlarına bakma ihtiyacı hissettiklerini de belirtmişlerdir (101). Ang ve ark.'nın (2019) 598 adolesan üzerine yaptıkları çalışmada telefon takıntısının aileye, okula ve kendiyile olan ilişkisini etkilediğini sosyotelizm'in sosyal ilişkileri olumsuz etkileyen bir durum olduğu saptanmıştır (85).

Bu çalışmanın bulgularından farklı olarak; Okumuş ve Parlar'ın (2018) yaptığı çalışma sonucunda öğrencilerin %86'sının sosyal medya kullandığı, öğrencilerin

%36'sının her gün 1 kereden fazla sosyal medyaya girdiği, büyük çoğunluğunun evde mobil iletişim araçlarını kullandığı belirlenmiştir. Aynı zamanda sosyal medya kullanım süresi ve sıklığının aile içi iletişimlerini olumsuz etkilemediği tespit edilmiştir (126).

Procentese, Gatti ve Di Napoli'nin (2019) 13-19 yaş arası çocuğu olan 227 ebeveyn ile yaptığı çalışmada ebeveynler, sosyal medya kullanımını yararlı bulduklarını, sosyal medyanın sağladığı fırsatlardan doğru yararlanılırsa aile arasındaki iletişimi geliştirdiğini, özellikle çocuk ve ebeveynler arasındaki iletişimi olumlu etkilediğini belirtmiştir (127).

Sosyal medya platformlarında sosyalleşme için harcanan vaktin, yüz yüze iletişime ayrılacak zamandan çalması akıllı telefon ve sosyal medyanın özellikle aile içi iletişimi üzerindeki etkisinin temel unsurlarındandır, özellikle günümüz gençlerinin odalarına çekilip sosyal medya hesaplarında gezinmeleri ebeveynleri ile olan ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir (8). Literatürde Sosyotelist davranışa neden olan faktörlerin; akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon kullanım süresi, sosyal medya bağımlılığı, video oyun bağımlılığı ve internet bağımlılığı gibi teknolojik faktörler olduğu vurgulanmaktadır (102, 103). Ayrıca hem akıllı telefon kullanımı yüksek olan öğrencilerin aile iletişimlerinin etkilendiği hem de aile ile iletişimi kötü olan öğrencilerin akıllı telefon kullanımının yüksek olduğu ve bu iki kavramın birbirini etkilediği görülmektedir. Bu çalışmada literatürde yer alan çalışmalar ile benzer şekilde bulguların olduğu, sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin genel sosyotelist olma üzerine etkisi olduğu, sosyotelist olma davranışını açıklayan değişkenler arasında sosyal medya ve aile iletişimin önemli bir yeri olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bulgularımız, '***H_{1.1}: Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi ölçeği toplam puan ortalamasının hemşirelik öğrencilerinin genel sosyotelist olma ölçeği puan ortalamasını yordar***' hipotezini destekler niteliktedir.

5.2. Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Genel Sosyotelizme Maruz

Kalma ile İlişkisi

Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ve sosyotelizme maruz kalma durumları toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon incelendiğinde; hemşirelik öğrencilerinin GSMK ölçeği toplam puan ortalamaları ve sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin, sosyotelizme maruz kalma durumunun %13'ünü açıkladığı saptanmıştır.

Sosyotelizm ve sosyotelist davranışlar toplum tarafından uygun olmayan, kaba ve saygısız yaklaşım olarak nitelendirilirken aynı zamanda bu davranışın uygunsuz olduğunu belirten bireylerin de bu davranışı sergilediği üzerinde durulmaktadır (97). Sosyotelist davranış sergileyen bireyler sadece kendi yaşamını değil çevresindeki bireyleri de etkilemektedir. Bu durum literatürde “*sosyotelizme maruz kalma*” olarak ifade edilmektedir. Karşısındaki kişi ile iletişim kuramayan bireyin de bu davranış sonucunda dikkatini telefona vererek aynı davranışı sergilemesi yüksek bir ihtimaldir (27, 35). Bu yüzden birey hem sosyotelist davranışı sergileyen hem de bu davranışa maruz kalan olabilmektedir (32). Sosyotelizme maruz kalan bireyler, yaşadıkları durumdan hoşnut olmadıklarını (29,90), karşısındaki kişi ile iletişim kuramadıklarını belirtmektedir (30).

Literatürde bu çalışmanın bulguları ile benzer şekilde iletişimde sosyal medya platformunun bireyde sosyotelizme maruz kalma durumunu etkilediğini gösteren çalışmalar yer almaktadır (97, 128-130). Aagard'ın (2020) yaptığı çalışmada gençler sosyotelizmi saygısızca ve sinir bozucu olduğunu düşünmesine rağmen, iletişim kurdukları kişilere bu davranışı sergilediklerini belirtmişlerdir (97). Armas García ve Vera Sinchi'nin (2016) yaptığı çalışmada katılımcılardan 79 kişi ebeveyn olup bunların %41'i çocuklarıyla ilgilenirken telefona baktıklarını, %20'si ise çocuklarıyla birlikteyken oldukça fazla telefon kullandıklarını belirtmişlerdir. En çok kullanılan cihazın akıllı telefon olduğu, %81,8'inin her gün her saat internetle

bağlantı kurduğu, Facebook'un en çok kullanılan sosyal medya platformu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların %72'sinin sosyotelizme maruz kaldığı saptanmıştır (128).

Ebeveynlerin sosyotelist davranışını ve çocuklarının cep telefonu kullanımı üzerine etkisini inceleyen bir çalışmada; ebeveynlerin sosyotelist davranışları çocuklarının cep telefonu kullanımını arttırdığı tespit edilmiştir (129,130).

Teknolojik cihazların yaygın olarak kullanılmasının iletişimin ve etkileşimin kesilmesine neden olduğu (131), özellikle akıllı telefonların internet, sosyal medya, oyun gibi alanlara ulaşımı kolaylıkla sağlaması nedeniyle kişileri yanındaki bireylerle iletişime girmek yerine akıllı telefonları ile ilgili oldukları ve bu sürecinde iletişimi çok olumsuz etkilediği belirtilmektedir. Özellikle aile iletişimi olumsuz olan bireylerin hem bu davranışı sergilediği hem de bu davranışa maruz kaldığı, özellikle aileleri ile iletişime girmek istemeyen üniversite öğrencilerinin aileri tarafından ya da arkadaşları tarafından sosyotelizme maruz bırakıldıkları vurgulanmaktadır (132).

Bu çalışmada literatürde yer alan çalışmalar ile benzer şekilde bulgularının olduğu, sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin genel sosyotelizme maruz kalma üzerine etkisi olduğu, sosyotelizme maruz kalma davranışını açıklayan değişkenler arasında sosyal medya ve aile iletişimin önemli bir yeri olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bulgularımız, ***'H_{1.2}: Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi ölçeği toplam puan ortalamasının hemşirelik öğrencilerinin genel sosyotelizme maruz kalma ölçeği puan ortalamasını yordar'*** hipotezini destekler niteliktedir.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya ile aile iletişiminin genel sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumunu yordadığı bulunmuştur.

- Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ve sosyotelist olma durumları toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.
- Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile aile iletişimleri ve sosyotelizme maruz kalma durumları toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.
- Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelist olma durumları ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla çalışılan regresyon modelinin anlamlı olduğu, sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin %13'ünü açıkladığı belirlenmiştir.
- Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizme maruz kalma durumları ile sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla çalışılan regresyon modelinin anlamlı olduğu, sosyal medya kullanımı ve aile iletişiminin %14'ünü açıkladığı belirlenmiştir.

6. 2. Öneriler

- Üniversite öğrencilerinin sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumlarının belirlenebilmesi amacıyla farklı örneklem gruplarında daha kapsamlı çalışmaların planlanması,
- Ailelere çocukları ile etkileşimlerini arttıracak eğitimlerin, sosyotelist davranış ve etkileri üzerine farkındalık eğitimlerinin düzenlenmesi,
- Üniversite öğrencilerine sosyal medya ve cep telefonu kullanımının sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma üzerine etkisine yönelik eğitimlerin planlanması,
- Sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma durumunu önlemeye yönelik girişimsel çalışmaların planlanması önerilir.

7.KAYNAKLAR

1. World Health Organization. Internet users by region and country, 2010-2016. (2016).Erişim tarihi: 20.09.2021 Erişim adresi: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/Treemap.aspx>,
2. We Are Social Digital: 2021 Erişim tarihi: 10.10.2021 Erişim adresi: <https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey>
3. We Are Social Digital 2021: Turkey (2021) Erişim tarihi: 15.09.2021 Erişim adresi :<https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey>
4. Internet World Stats Top 20 Countries in Internet Users, vs. Rest of the World June30,2019. Erişim tarihi: 10.12.2021 Erişim Adresi: <https://www.internetworldstats.com/top20.htm>
5. Turkish Statistical Institute. (2021). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2021 Erişim tarihi: 20.09.2021 Erişim adresi : [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437)
6. Unicef The State of the World's Children (2017): Children in a Digital World Erişim tarihi: 18.09.2021 Erişim adresi : <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2017>
7. Çiftçi H. Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2018; 7(4): 0-0.
8. Güleç V. Aile İlişkilerinin Sosyal Medyayla Birlikte Çöküşü. Yeni Medya Elektronik Dergisi. 2018; 2(2):105-120. <https://doi.org/10.17932/IAU.EJNM.25480200.2018.2/2.105-120>
9. Ekşi Z. Siber aldatma. Oktik, N., Reşitoğlu, Ü., H (Ed.). Aileyi Anlamak: Disiplinler Arası Yaklaşım içinde. Ankara: Nobel. 2018; 207-231
10. Singh MM, Amiri M, Sabbarwal S. Social media usage positive and negative effects on the life style of Indian youth. Iranian Journal of Social Sciences and Humanities Research, 2017;5(3).
11. Stathatos, P. Starting a relationship is difficult: Phubbing creates bad impressions and prevents the creation of relationships (Doctoral dissertation). Weco: Baylor University; 2020.
12. Erzen E, Odaci H, Yeniçeri İ. Phubbing: Which personality traits are prone to phubbing?. Social Science Computer Review.2021;39(1):56-69. <https://doi.org/10.1177/0894439319847415>
13. Samur S. Covid-19 Pandemi Sürecinde Ankara'daki Devlet Üniversitelerinin Instagram Kullanımları Üzerine Nicel Bir Araştırma. Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 2020; 7(6): 436-457.
14. Bakan U, Bakan U. Facebook'ta Aile İlişkileri Ve Sosyal Medya Adanmışlığına Yönelik Bir İçerik Analizi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal

Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2017; 9(20): 54-68.
<https://doi.org/10.20875/makusobed.284457>

15. Işık M, Kaptangil İ. Akıllı telefon bağımlılığının sosyal medya kullanımı ve beş faktör kişilik özelliği ile ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinden bir araştırma. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 2018; 7(2): 695-717.

16. Yalçın M, Yalçın M. Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İçi İletişim İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2018 ;11(57) :738-743. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.2486>

17. Demir Ü. Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi, Çanakkale’de Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Selçuk İletişim Fakültesi Akademik Dergisi.2016; 9(2): 27-50. doi: 10.18094/si.99029

18. Sultana S. Social Networking Sites (SNS) and Family Relationship: A Study on Youths of Dhaka City. Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS). 2017 ; 22(4): 46-52. <https://doi.org/10.9790/0837-2204024652>

19. Mutanana N. Social Networks And The Social Interaction in Family Relationships Among Zimbabweans: A Survey on The Perceptions of Residents in Harare and Mashonaland West Provinces of Zimbabwe. International Journal of Research in Humanities and Social Studies.2016; 3(5): 62-68.

20. Ač-Nikolić E, Zarić D, Nićiforović-Šurković O. Prevalence of Internet addiction among schoolchildren in Novi Sad. Srpski arhiv za celokupno lekarstvo. 2015; 143(11-12): 719-725. <https://doi.org/10.2298/sarh1512719a>

21. Choi SW, Kim DJ, Choi JS, Ahn H, Choi EJ, Song WY ve ark. Comparison of Risk and Protective Factors Associated with Smartphone Addiction and Internet Addiction. Journal of Behavioral Addictions. 2015;4(4):308-314. <https://doi.org/10.1556/2006.4.2015.043>

22. Ayar D, Bektaş M, Bektaş I, Akdeniz Kudubeş A, Selek Ok Y, Sal Altan S ve ark. The Effect of Adolescents’ Internet Addiction on Smartphone Addiction. Journal of Addictions Nursing. 2017; 28(4), 210-214. doi: 10.1097/JAN.000000000000196

23. Karaca F. Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeyleri ile Akıllı Telefon Kullanma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2017; 0(44): 581-597. <https://doi.org/10.21764/mauefd.334953>

24. Yayan EH, Dağ YS, Düken ME, Ulutaş A. Investigation of Relationship Between Smartphone Addiction and Internet Addiction in Working Children in Industry. Journal of Human Sciences.2019; 16(1):143-154.

25. Davey S, Davey A, Raghav SK, Singh JV, Singh N, Blachnio A ve ark. Predictors and Consequences of “Phubbing” Among Adolescents And Youth İn India: An İmpact Evaluation Study. Journal of Family & Community Medicine. 2018; 25(1):35. https://doi.org/10.4103/jfcm.JFCM_71_17

26. Karadağ E, Tosuntaş ŞB, Erzen E, Duru P, Bostan N, Mızrak BŞ ve ark. Sanal Dünyanın Kronolojik Bağımlılığı: Sosyotelizm (Phubbing). Addicta: The Turkish Journal on Addictions.2016; 3(2):223–269. <https://doi.org/10.15805/Addicta.2016.3.0013>

27. Nazir T, Pişkin M. Phubbing: A Technological Invasion Which Connected The World But Disconnected Humans. *Int J Indian Psychol.* 2016; 3: 68-76.
28. Chotpitayasunondh V, Douglas KM. Measuring Phone Snubbing Behavior: Development and Validation of the Generic Scale of Phubbing (GSP) and the Generic Scale of Being Phubbed (GSBP). *Computers in Human Behavior.* 2018a; 88: 5-17. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.06.020>
29. Roberts JA, David ME. My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in human behavior.* 2016; 54: 134-141. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.058>
30. Krasnova H, Abramova O, Notter I, Baumann, A. Why Phubbing Is Toxic For Your Relationship: Understanding The Role of Smartphone Jealousy Among “Generation Y” Users. 2016.
31. Chotpitayasunondh V, Douglas KM. The effects of “phubbing” on social interaction, *Journal of Applied Social Psychology.* 2018b; 48(6): 304–316. <https://doi.org/10.1111/jasp.12506>
32. Orhan Göksün D. Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeklerinin Türkçeye Uyarlanması. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences.* 2019; 21(3). <https://doi.org/10.32709/akusosbil.505642>
33. Hyuju D, Nohyun B, Chongmo K, Xianghua W, Miyoung K. Relationship of smartphone addiction to physical symptoms and psychological well-being among nursing students: Mediating effect of internet ethics. *Journal of Korean Academy of Nursing Administration.* 2015; 21(3): 277–286. <https://doi.org/10.1111/jkana.2015.21.3.277>
34. Cao S, Jiang Y, Liu Y. Analysis of Phubbing Phenomenon Among College Students and Its Solution. *Journal of Arts and Humanities.* 2018; 7(12):27-32. <https://doi.org/10.18533/journal.v7i12.1524>
35. Chotpitayasunondh V, Douglas KM. How “Phubbing” Becomes The Norm: The Antecedents and Consequences of Snubbing Via Smartphone. *Computers In Human Behavior.* 2016; 63: 9-18. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.018>
36. Al-Saggaf Y, MacCulloch R. Phubbing and social relationships: Results from an Australian sample. *Journal of Relationships Research.* 2019; 10. <https://doi.org/10.1017/jrr.2019.9>
37. Büyükgebiz Koca E. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ve Sosyotelizm Üzerine Bir Yazın Taraması. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi.* 2019; 6(6): 399-411.
38. Fang J, Wang X, Wen Z, Zhou J. Fear of missing out and problematic social media use as mediators between emotional support from social media and phubbing behavior. *Addictive behaviors.* 2020; 107. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106430>
39. Wang X, Gao L, Yang J, Zhao F, Wan, P." Parental phubbing and adolescents' depressive symptoms: Self-esteem and perceived social support as moderators": Correction. 2020 <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01265-3>

40. Reischl U, Salinas O, Oberleitner R, Mijovic B. Nursing student remote performance assessment using a novel smartphone application. In Proceedings of the International Symposium on Human Factors and Ergonomics in Health Care. 2018 ;7(1): 17-20 <https://doi.org/10.1177/2327857918071000>
41. Vorderer P, Hefner D, Reinecke L, Klimmt C. (Eds.). Permanently online, permanently connected: Living and communicating in a POPC world. New York, NY: Routledge. 2018
42. Hawi NS, Samaha M. To excel or not to excel: Strong evidence on the adverse effect of smartphone addiction on academic performance. Computers & Education. 2016; 98: 81-89. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.03.007>
43. Samaha M, Hawi NS. Relationships among smartphone addiction, stress, academic performance, and satisfaction with life. Computers in human behavior. 2016; 57:321-325. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.045>
44. Aydın İ. E. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir Araştırma: Anadolu Üniversitesi Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2016; 35: 373-386.
45. Canoğulları Ö, Güçray SS. İnternet bağımlılık düzeyleri farklı ergenlerin cinsiyetlerine göre psikolojik ihtiyaçları, sosyal kaygıları ve anne baba tutum algılarının incelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2017; 26(1):42-57.
46. Chuang YH, Lai FC, Chang CC, Wan HT. Effects of a skill demonstration video delivered by smartphone on facilitating nursing students' skill competencies and self-confidence: A randomized controlled trial study. Nurse education today. 2018; 66: 63-68. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.03.027>
47. Kaya A, Demirel M, Tükel Y. The Relationship between Smartphone Use and Happiness among University Students. International Journal of Applied Exercise Physiology.2020; 9(7): 124-133.
48. Talan T, Korkmaz A, Gezer M. Üniversite öğrencilerinin mobil telefon bağımlılık düzeylerinin incelenmesi üzerine bir çalışma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi.2016; 29: 424-434.
49. Kuyucu M. Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı:“Akıllı telefon (kolik)” üniversite gençliği. Global Media Journal TR Edition. 2017; 7(14): 328-359.
50. Vorderer P, Schneider FM. Social media and ostracism. Williams K.D., Nida S.A. In Ostracism, exclusion, and rejection. Routledge .2016; 250-267
51. Dikeç G, Kebapçı A. Smartphone addiction level among a group of university students. Bağımlılık Dergisi.2018; 19(1): 1-9.
52. Aktaş H, Yılmaz N. Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı. International Journal of Social Sciences and Education Research. 2017; 3(1): 85-100.
53. Bavlı Ö, Katra H, Günar BB. Investigation Of Smartphone Addiction Levels Among University Students. Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD). 2018; 4(1): 326-333.

54. Çiçek B, Şahin H, Erkal S. Covid-19 Salgın Döneminde Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığının İncelenmesi. Gençlik Araştırmaları Dergisi. 2021; 9(Özel Sayı): 52-80. <https://doi.org/10.52528/genclikarastirmalari.771890>
55. Alsayed S, Bano N, Alnajjar H. Evaluating practice of smartphone use among university students in undergraduate nursing education. Health Professions Education. 2020; 6(2): 238-246. <https://doi.org/10.1016/j.hpe.2019.06.004>
56. Dan H, Bae N, Koo C, Wu X, Kim M. Relationship of smartphone addiction to physical symptoms and psychological well-being among nursing students: Mediating effect of internet ethics. Journal of Korean Academy of Nursing Administration. 2015; 21(3): 277-286. <https://doi.org/10.1111/jkana.2015.21.3.277>
57. Kaya S, Kaya M. Investigation of Smartphone Addiction Levels Among University Students. International Journal of Psychology and Educational Studies. 2020; 7(3): 14-25.
58. Sözbilir F. Bilişim Teknolojileri ve Örgütlerin Potansiyel İnsan Kaynağına Etkisi: Bir Alan Araştırması. İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi. 2018;1(2):31-48
59. Canöz N. İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Kullanımlar Ve Doyumlar Yaklaşımı Çerçevesinde Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları/Social Media Uses And Gratifications Approaches On Faculty Of Communication Students'social Media Habits. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi. 2016; 1(39): 423-441.
60. Gür SH, Bakırcı Ö, Karabaş BN, Bayoğlu F, Atli A. The Effects of Social Media Addiction on Academic Procrastination Behaviors of University Students. Inonu University Journal of the Graduate School of Education. 2018; 5(10): 68-77. Doi: 10.29129/inujse.466534
61. Özdemir Z. Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı. Beykoz Akademi Dergisi. 2019; 7(2): 91-105. <https://doi.org/10.14514/byk.m.26515393.2019.7/2.91-105>
62. Çerçi Ü.Ö, Canöz N, Canöz K. Covid-19 Krizi Döneminde Bilgilenme Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2020; 44: 184-198.
63. Demir Y, Kumcağız H. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi. 2019; 9(52): 23-42.
64. Yıldız E, Koçak O. Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2020; 31(3): 1102-1126. <https://doi.org/10.33417/tsh.681389>
65. İnce M, Koçak, MC. Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları: Necmettin Erbakan Üniversitesi örneği. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2017; 7(2): 736-749.
66. Demircioğlu H, Şahin FT, Günindi Y. Anne Babaların Görüşlerine Göre Aile İşlevleri. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2011; 13(1): 92-106.

67. Hussain T, Imtiaz I, Iqbal A. Family Relations after the Emergence of Social Media: A Comparative Analysis of Single-Family and Joint Family Systems. *Global Regional Review*.2020; 1: 544-551. [http://dx.doi.org/10.31703/grr.2020\(V-I\).57](http://dx.doi.org/10.31703/grr.2020(V-I).57)
68. Utma S. Aile Kurumunun Dönüşümünde Sosyal Medyanın Etkisi: Aile İçi İletişimin Dijitalleşmesi.Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.2020 Erişim adresi: <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/the-effect-of-social-media-on-the-transformation-of-the-family-institution-digitalization-of-family-communication.pdf>
69. Durğun, A. Aile içi problemler ve çözüm önerileri. *Mehir Aile Dergisi*.2016; 3(1): 83-95.
70. Kevereski L, Iliev D. " Face to Face Communication" in Families--The Historical and Contemporary Perspective. *Research in Pedagogy*.2017; 7(2): 168-186.
71. Watt JB. Effects of social media use on family relationships. (Master's thesis). Northridge: California State University; 2016.
72. Ayaydın Y, Ayaydın HY. Sosyal Medyanın Değer Oluşturma Sürecindeki Rolünün Öğrenci Görüşleriyle İncelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*.2018; 16(35): 57-89.
73. Topal B, Şahin H, Topal B. İnternet bağımlılığı üzerine Sakarya ilinde bir araştırma. *Sosyal Bilimler Metinleri*. 2018; 2: 118-136.
74. Wilkins EJ, Smith JW, Keane R. Social Media Communication Preferences Of National Park Visitors. *Applied Environmental Education & Communication*. 2018; 1-13. <https://doi.org/10.1080/1533015X.2018.1486247>
75. Özdemir, H. Genç Erişkinlerde Aile İçi Sorunların Sosyal Medya Bağımlılığı Ve Benlik Saygısı İle İlişkisinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi;2020.
76. Yam FC, Kumcağız H. Adaptation of general phubbing scale to Turkish culture and investigation of phubbing levels of university students in terms of various variables. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*. 2020; 7(1): 48-60. DOI: 10.5152/addicta.2020.19061
77. Rudi J, Dworkin J, Walker S, Doty J. Parents' use of information and communications technologies for family communication: differences by age of children. *Information, Communication & Society*. 2015; 18(1): 78-93. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2014.934390>
78. Salgür SA. How Does The Use Of Social Networking Affect Family Communication Of Teenagers?. *Euromentor Journal-Studies About Education*. 2016; 01: 21-32.
79. Dobbs S. Connected: Social Media Use and Quality Family Time (Doctoral dissertation) Northridge: California State University; 2020.
80. Kildare CA, Middlemiss W. Impact of parents mobile device use on parent-child interaction: A literature review. *Computers in Human Behavior*. 2017; 75: 579-593. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.06.003>

81. Derks D, van Duin D, Tims M, Bakker AB. Smartphone use and work-home interference: The moderating role of social norms and employee work engagement. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*.2015; 88(1): 155-177. <https://doi.org/10.1111/joop.12083>
82. Romero-Ruiz K, Echeverri-Sánchez L, Peña-Plat J, Vásquez-Girald S., Aguilera-Cardona M, Herazo-Avenida C ve ark. Information and communication technologies impact on family relationship. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*.2017; 237: 30-37. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2017.02.007>
83. Shek DT, Zhu X, Ma C. The influence of parental control and parent-child relational qualities on adolescent internet addiction: A 3-year longitudinal study in Hong Kong. *Frontiers in Psychology*.2018; 9: 642. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00642>
84. Konan N, Durmuş E, Ağiroğlu Bakır A, Türkoğlu D. The Relationship between Smartphone Addiction and Perceived Social Support of University Students'. *International Online Journal of Educational Sciences*.2018; 10(5). <https://doi.org/10.15345/iojes.2018.05.016>
85. Ang CS, Teo KM, Ong YL, Siak SL. Investigation of a preliminary mixed method of phubbing and social connectedness in adolescents. *Addiction & Health*. 2019; 11(1): 1. doi: 10.22122/ahj.v11i1.539
86. Chatterjee S. Antecedents of phubbing: from technological and psychological perspectives. *Journal of Systems and Information Technology*.2020
87. Schneider FM, Hitzfeld S. I ought to put down that phone but I phub nevertheless: Examining the predictors of phubbing behavior. *Social Science Computer Review*. 2019 <https://doi.org/10.1177/0894439319882365>
88. Misra S, Cheng L, Genevie J, Yuan M. The iPhone effect: The quality of in-person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior*.2016; 48: 275–298. <https://doi.org/10.1177/0013916514539755>
89. Vanden Abeele M, Anthéunis M, Schouten A. The impact of phubbing on impression formation, conversation and relationship quality. *Computers in Human Behavior*. 2016; 62: 562-569.
90. Parmaksız İ. İletişimde Ve İlişkilerde Phubbing. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2020; 24(2): 359-372.
91. Elhai JD, Levine JC, Dvorak RD, Hall BJ. Non-social features of smartphone use are most related to depression anxiety and problematic smartphone use. *Computers in Human Behavior*.2017; 69: 75–82. doi:10.1016/j.chb.2016.12.023
92. Abeele MMV, Hendrickson AT, Pollmann MM, Ling R. Phubbing behavior in conversations and its relation to perceived conversation intimacy and distraction: An exploratory observation study. *Computers in Human Behavior*. 2019; 100: 35-47. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.06.004>
93. Schneider FM, Zwillich B, Bindl MJ, Hopp FR, Reich S, Vorderer P. Social media ostracism: The effects of being excluded online. *Computers in Human Behavior*. 2017; 73: 385-393. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.03.052>

94. Vorderer P, Schneider FM. Social media and ostracism. Williams K.D., Nida S.A. In Ostracism, exclusion, and rejection. Routledge .2016; 240-257
95. Klimmt C, Hefner D, Reinecke L, Rieger D, Vorderer P. The mind, permanently connected: Mapping the cognitive structures behind heavy smartphone use. Vorderer P, Dorothée H, Leonard R, Cristoph K. Permanently Online, Permanently Connected Living and Communicating in a POPC World. New York. Taylor & Francis Group.2018. 18-27
96. Buglass SL, Binder JF, Betts LR, Underwood JD. Motivators of online vulnerability: The impact of social network site use and FOMO. Computers in Human Behavior. 2017; 66: 248-255. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.09.055>
97. Aagaard J. Digital akrasia: a qualitative study of phubbing. Ai & Society.2020; 35(1): 237-244.
98. Vanden Abeele MMP, Antheunis ML, Schouten AP. The effect of mobile messaging during a conversation on impression formation and interaction quality. Computers in Human Behavior.2016; 62: 562–569. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.04.005>
99. Barrios-Borjas DA, Bejar-Ramos VA, Cauchos-Mora VS. Excessive use of smartphones/cell phones: phubbing and nomophobia. Rev Chil Neuropsiquiatr.2017; 55(3): 205-206.
100. Nuñez TR, Radtke T, Eimler SC. A third-person perspective on phubbing: Observing smartphone-induced social exclusion generates negative affect, stress, and derogatory attitudes. Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace. 2020; 14(3). <https://doi.org/10.5817/CP2020-3-3>
101. Ünal D, Yıldırım O. Dijital Yerlilerin Sosyotelizm (Phubbing) Eğilimlerinin Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi. 2020; 8(1): 276-297. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.644279>
102. Toker B, Tuncay N. Statistical Analysis of Turkish Speaking Students' Phubbing Behaviors. Journal of Computer and Education Research. 2020; 8(16): 526-544. <https://doi.org/10.18009/jcer.739492>
103. Uysal T. Öğrencilerin Sosyotelist Olma Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi; 2020.
104. Griffiths MD, Szabo A. Is excessive online usage a function of medium or activity? An empirical pilot study. Journal of behavioral addictions. 2014; 3(1): 74-77. <https://doi.org/10.1556/jba.2.2013.016>
105. Van den Eijnden RJ, Lemmens JS, Valkenburg PM. The social media disorder scale. Computers in Human Behavior .2016;61:478-487. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.038>
106. Kushlev K, Heintzelman SJ. Put The Phone Down: Complement-Interfere Model Of Computermediated Communication In The Context Of Face-To-Face Interactions. Social Psychological And Personality Science. 2018; 9: 702–710. doi:10.1177/1948550617722199

107. Çırak ZD, Yetiş G, Gürbüz P. Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımlarının Aile İlişkileri Ve Sorumluluklarını Yerine Getirmelerindeki Etkisi. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi. 2018; 6(2): 1-8.
108. Vanden Abeele MM, Postma-Nilsenova M. More Than Just Gaze: An Experimental Vignette Study Examining How Phone-Gazing And Newspaper-Gazing And Phubbing-While-Speaking And Phubbing-While-Listening Compare İn Their Effect On Affiliation. Communication Research Reports. 2018; 35(4): 303-313. <https://doi.org/10.1080/08824096.2018.1492911>
109. Al-Saggaf Y, Macculloch R. Phubbing And Social Relationships: Results From An Australian Sample. Journal Of Relationships Research. 2019;10. <https://doi.org/10.1017/jrr.2019.9>
110. Dikmen M, Tuncer M. İnternet bağımlılığının aile ilişkilerine etkisi. Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying.2018; 5(1): 34-52.
111. Hamutoğlu NB, Gezgin DM, Samur Y, Yıldırım S. Genç nesil arasında yaygınlaşan bir bağımlılık: Akıllı telefon bağımlılığının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama. 2018; 8(2): 212-231. <https://doi.org/10.17943/etku.397112>
112. Kumcağız H, Terzi Ö, Koç B, Terzi, M. Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı. Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches. 2020; 9(1). DOI:10.15869/itobiad.629737
113. Jeong HS, Lee YS. Factors influencing smartphone addiction in nursing students: Focused on empathy. International Information Institute (Tokyo). Information. 2015; 18(6 (B)): 2885.
114. Kwon YS, Paek KS. The influence of smartphone addiction on depression and communication competence among college students. Indian Journal of Science and Technology. 2016; 9(41): 1-8. DOI: 10.17485/ijst/2016/v9i41/103844
115. Smith A, McGeeney K, Duggan M. US smartphone use in 2015. 2015 http://www.pewinternet.org/files/2015/03/PI_Smartphones_0401151.pdf
116. Kahyaoğlu Süt H, Kurt S, Uzal Ö, Özdilek S. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin sosyal ve eğitim hayatına etkisi. Avrasya Aile Hekimliği Dergisi. 2016;5(1):13-9.
117. Tuncay N. Smartphones as Tools for Distance Education. Online Submission.2016; 6(2): 20-30.
118. Şar AH, Ayas T, Horzum MB. Developing the smart phone addiction scale and its validity and reliability study. Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying. 2015; 2(1): 1-17.
119. Günlü A, Ceyhan AA. Investigating adolescents' behaviors on the internet and problematic internet usage. Addicta: The Turkish Journal on Addictions. 2017; 4(1): 75-117. I <http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2017.4.1.0016>
120. Ayar D, Özalp Gerçek G, Özdemir EZ, Bektas, M. The effect of problematic internet use, social appearance anxiety, and social media use on nursing

students' nomophobia levels. CIN: Computers, Informatics, Nursing. 2018; 36(12): 589-595. doi: 10.1097/CIN.0000000000000458

121. Sohn S, Rees P, Wildridge B, Kalk NJ, Carter B. Prevalence of problematic smartphone usage and associated mental health outcomes amongst children and young people: a systematic review, metaanalysis and GRADE of the evidence. BMC psychiatry. 2019; 19(1): 1-10. <https://doi.org/10.1186/s12888-019-2350-x>

122. Aljomaa SS, Qudah MFA, Albursan IS, Bakhiet SF, Abduljabbar AS. Smartphone addiction among university students in the light of some variables. Computers in Human Behavior. 2016; 61: 155-164. doi:10.1016/j.chb.2016.03.041

123. Gündoğmuş İ, Taşdelen Kul A, Çoban DA. Investigation of the relationship between social network usage and sleep quality among university students. Anatolian Journal of Psychiatry. 2020; 21(2). doi: 10.5455/apd.55929

124. Lopez-Fernandez O, Kuss DJ, Romo L, Morvan Y, Kern L, Graziani P, Schimmenti A. Selfreported dependence on mobile phones in young adults: A European cross-cultural empirical survey. Journal of Behavioral Addictions. 2017; 6(2): 168-177. doi:10.1556/2006.6.2017.020

125. Elitaş SK. Sosyal medyanın toplumsal dönüştürücülüğü: sosyal medya kullanan ergenlerin aile içi iletişim süreçlerine katılım düzeyleri üzerine nicel bir araştırma. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi. 2020; 16(30): 2616-2632. <https://doi.org/10.26466/opus.777748>

126. Okumuş V, Parlar H. Çocukların Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ve Ebeveyn Tutumları Children's Social Media Usage Purposes And Parent's Attitudes. 2018;17(33): 357-368.

127. Procentese F, Gatti F, Di Napoli I. Families and social media use: The role of parents' perceptions about social media impact on family systems in the relationship between family collective efficacy and open communication. International journal of environmental research and public health. 2019; 16(24): 5006. <https://doi.org/10.3390/ijerph16245006>

128. Armas García RL, Vera Sinchi KDR. Análisis del impacto de la campaña no más huérfanos digitales producido por el fenómeno social phubbing realizada por la universidad casa grande, facultad de ciencias de la comunicación en la ciudad de Guayaquil en el año 2016 (Bachelor's thesis) Guayaquil: Universidad Laica Vicente Rocafuerte de Guayaquil; 2016.

129. Xie X, Chen W, Zhu X, He D. Parents' phubbing increases Adolescents' Mobile phone addiction: Roles of parent-child attachment, deviant peers, and gender. Children and Youth Services Review. 2019; 105: 104426. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104426>

130. Xie X, Xie J. Parental phubbing accelerates depression in late childhood and adolescence: A two-path model. Journal of Adolescence. 2020; 78: 43-52. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2019.12.004>

131. Qiao L, Liu, Q. The effect of technoference in parent-child relationships on adolescent smartphone addiction: The role of cognitive factors. Children and Youth Services Review. 2020; 118: 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105340>.

132. Akbağ M, Saymer B. Dijital Teknolojinin Yansımaları: Ebeveyn Teknoferansı ve Sosyotelizmi. Humanistic Perspective. 2021; 3(3): 753-778.

8. EKLER

EK 1.

TANIMLAYICI BİLGİ FORMU

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz: () Erkek () Kız

3. İnternet kullanıyor musunuz? () Evet () Hayır

(Yanıtınız evet ise lütfen aşağıdaki soruları cevaplayınız)

4. Akıllı telefon kullanır mısınız? () Evet () Hayır

5. İnterneti hangi amaçla kullanıyorsunuz? (Lütfen öncelik sırasına göre, 1'den 5'e doğru sıralayınız).

() Oyun ve Eğlence

() Sosyal Ağlar

() Ödev Araştırma

() Video İzleme

() Diğer.....

6. Hangi sıklıkla internete giriyorsunuz?

() Her gün

() Haftada 3-4 gün

() Haftada 1-2 gün

() Ayda 1-2 gün

7. İnternete girdiğinizde ortalama kaç saat zaman harcıyorsunuz?

() 1 saatten az () 1-3 saat () 3-5 saat () 5-7saat () 7 saat ve üzeri

8. Sosyal medya ağların (Facebook, İnstagram, Twitter, Snapchat, Tiktok, Youtube, vb.) herhangi birini kullanıyor musunuz?

() Evet () Hayır

9. Eğer birden fazla sosyal medya ağlarında profiliniz varsa en fazla hangisinde zaman harcıyorsunuz?

() Facebook () İnstagram () Twitter
() Snapchat () Tiktok () () Youtube Diğer,
(Belirtiniz).....

10. Hangi sıklıkla sosyal medya ağlarını kullanıyorsunuz?

() Her gün () Haftada 3-4 gün () Haftada 1-2 gün () Ayda 1-2 defa

11. Sosyal medya ağlarında ortalama kaç saat zaman harcıyorsunuz?

() 1 saatten az () 1-3 saat () 3-5 saat () 5-7saat () 7 saat ve üzeri

12 . Sosyal Medya Ağlarını hangi amaçla kullanıyorsunuz? (Lütfen öncelik sırasına göre, 1'den 9'e doğru sıralayınız).

()Yeni arkadaşlar bulmak () İnteraktif oyunlar () Online Sohbet etmek
() Arkadaşlarının ne yaptığını kontrol etmek () Profilini güncellemek
() Zaman geçirmek () Bilgi Alışverişi Yapmak () Gündemi Takip Etmek
() Diğer, (lütfen belirtiniz).....

EK 2. SOSYAL MEDYA KULLANIMI ve AİLE İLETİŞİMİ ÖLÇEĞİ

“Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi Ölçeği”	TAMAMEN KATILYORUM	KATILYORUM	KARARASIZIM	KATILMIYORUM	TAMAMEN KATILMIYORUM
1. Sosyal medyada kendimi daha iyi ifade edebiliyorum.	5	4	3	2	1
2. İnternet başında iken kendimi çok tembel ve iş yapmaya isteksiz hissediyorum.	5	4	3	2	1
3. Özel sorun ve problemleri ailem yerine sosyal medyadaki arkadaşlarımla paylaşmayı tercih ederim.	5	4	3	2	1
4. Ailemle aynı ortamda hiç konuşmadığımız zamanlar oluyor.	5	4	3	2	1
5. Sosyal medyada kendi arkadaşlarımı kendim özgürce seçebiliyorum.	5	4	3	2	1
6. Sosyal medya okul başarımlı olumsuz yönde etkiliyor.	5	4	3	2	1
7. Sosyal medya güzel ve eğlenceli zaman geçirmemi sağlıyor.	5	4	3	2	1
8. İnternet ve Sosyal medya kullanırken akşamları odamdan dışarıya çıkmadığım zamanlar oluyor.	5	4	3	2	1
9. Sosyal Medya üzerinden, daha fazla kişiden görüş ve öneri alabiliyorum.	5	4	3	2	1
10. Sosyal medyada zaman geçirmeyi, ailemle zaman geçirmeye tercih ederim.	5	4	3	2	1
11. Sosyal medyada kendimi daha özgür hissediyorum.	5	4	3	2	1
12. Sosyal medyadaki arkadaşlarım bana daha fazla değer veriyor.	5	4	3	2	1
13. Ailemle otururken konuşacak konu bulmakta zorlanıyorum.	5	4	3	2	1
14. Aile içerisinde konuşulan konular beni çok sıkıyor.	5	4	3	2	1
15. İnternet başında geçirdiğim süre ailem ile tartışma konusu oluyor.	5	4	3	2	1
16. Sosyal medya derslere ve okula odaklanmamı engelliyor.	5	4	3	2	1
17. İnternette zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.	5	4	3	2	1
18. Ailemle beraber zaman geçirirken bile sosyal medyada olanları merak ediyorum	5	4	3	2	1

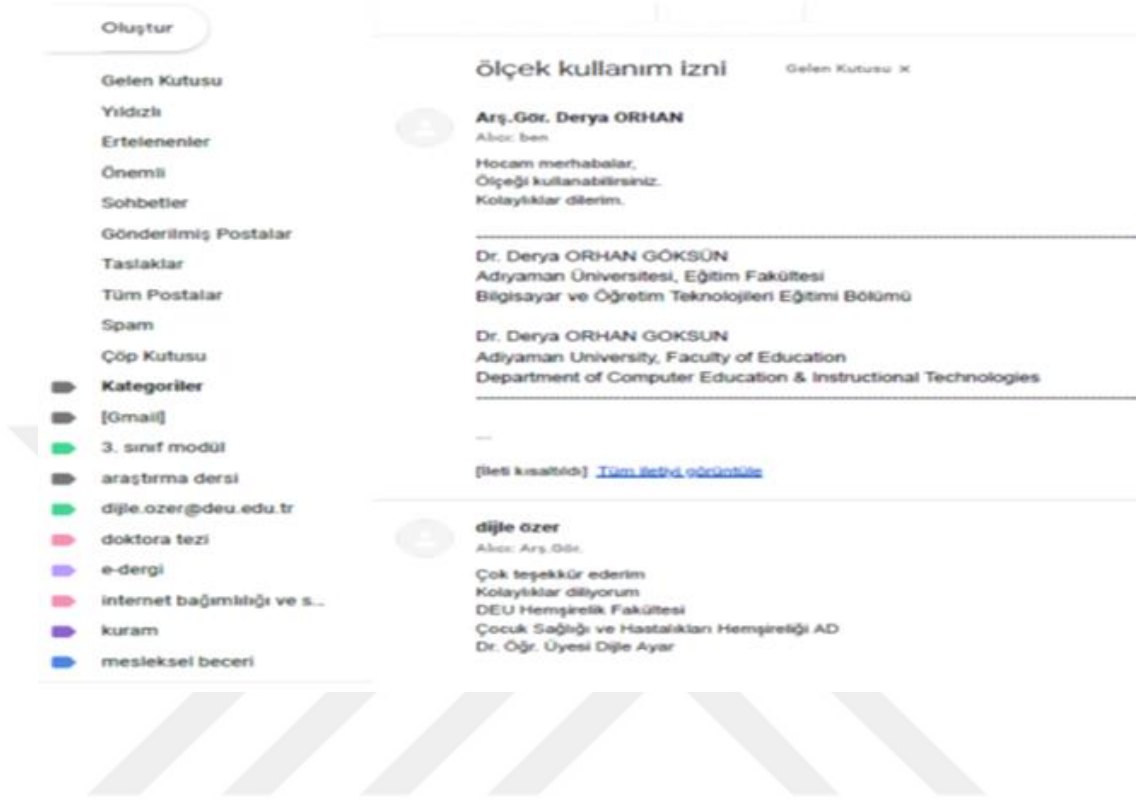
EK 3. GENEL SOSYOTELİST OLMA ÖLÇEĞİ

GENEL SOSYOTELİST OLMA ÖLÇEĞİ	ASLA	NADİREN	ARA SIRA	BAZEN	SIK SIK	GENELLİKLE	DAIMA
1. Telefonum yanımda olmadığında huzursuz olurum	1	2	3	4	5	6	7
2. Telefonumu bırakıp çıkamam	1	2	3	4	5	6	7
3. Telefonumu görebileceğim bir yere koyarım	1	2	3	4	5	6	7
4. Telefonumu kontrol etmediğimde önemli şeyler kaçırmaktan korkarım	1	2	3	4	5	6	7
5. Telefon kullanımım nedeniyle başkalarıyla tartışıyorum	1	2	3	4	5	6	7
6. İnsanlar telefonumla çok uğraştığını söylerler	1	2	3	4	5	6	7
7. Başkaları bana telefonumu bırakmamı ve onlarla konuşmamı söylediğinde sinirlenirim.	1	2	3	4	5	6	7
8. Başkalarını rahatsız ettiğini bilsem bile telefonumu kullanırım.	1	2	3	4	5	6	7
9. Başkaları ile ilgilenmektense telefonumla ilgilenmeyi tercih ederim	1	2	3	4	5	6	7
10. Başkalarındansa telefonumla ilgilendiğimde rahatlarım	1	2	3	4	5	6	7
11. Başkalarına odaklanmayı bırakıp telefonumla ilgilendiğimde iyi hissederim	1	2	3	4	5	6	7
12. Başkalarını görmezden gelip telefonumla ilgilendiğimde stres atarım	1	2	3	4	5	6	7
13. Telefonumla planladığım zamandan daha fazla ilgilenirim.	1	2	3	4	5	6	7
14. Telefon kullanımım nedeniyle başkalarıyla konuşma fırsatlarını kaçırdığımı farkındayım.	1	2	3	4	5	6	7
15. Telefonumu kullanırken kendimi "sadece birkaç dakika daha" diye düşünürken bulurum	1	2	3	4	5	6	7

EK 4. GENEL SOSYOTELİZME MARUZ KALMA ÖLÇEĞİ

GENEL SOSYOTELİZME MARUZ KALMA ÖLÇEĞİ	ASLA	NADİREN	ARA SIRA	BAZEN	SIK SIK	GENELLİKLE	DAİMA
1. Başkaları telefonlarında mesajlarını ve sosyal medyadaki gelişmeleri kontrol ederler.	1	2	3	4	5	6	7
2. Başkaları telefonlarını çevrim içi olmak için kullanırlar.	1	2	3	4	5	6	7
3. Başkaları telefonları görebilecekleri bir yere koyarlar.	1	2	3	4	5	6	7
4. Başkaları telefonunu kontrol etmediğinde önemli şeyler kaçırmaktan korkarlar.	1	2	3	4	5	6	7
5. Başkaları telefon kullanımları nedeniyle çevrelerine yönelik farkındalıklarını kaybederler.	1	2	3	4	5	6	7
6. Başkaları telefonlarını bıraktıklarında zor zaman geçiriyor gibi görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
7. Başkaları telefonlarını bırakıp çıkamazlar.	1	2	3	4	5	6	7
8. Başkaları telefonunu kullanırken "kendi dünyalarında" gibi görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
9. Başkaları telefonları yanlarında değilse huzursuz görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
10. Başkaları benimle konuşmak yerine telefonları ile ilgilenirler.	1	2	3	4	5	6	7
11. Başkaları benimle konuşmaktansa telefonları ile ilgilenmeyi tercih ederler.	1	2	3	4	5	6	7
12. Başkaları beni görmezden gelip telefonu ile ilgilendiğinde sıkılmaktan kurtulmuş gibi görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
13. Başkaları bendense telefonlarıyla ilgilendiğinde rahatlamış gibi görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
14. Başkaları bana odaklanmaktansa telefonlarıyla ilgilenirler.	1	2	3	4	5	6	7
15. Başkaları bendense telefonlarıyla ilgilendiklerinde stres atmış gibi görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
16. Başkaları bana odaklanmayı bırakıp telefonlarıyla ilgilendiklerinde iyi hissediyor görünürler.	1	2	3	4	5	6	7
17. Başkaları ilgilerini benden telefonlarına kaydırırlar.	1	2	3	4	5	6	7
18. Başkalarına telefonlarıyla çok uğraştıklarını söylerim.	1	2	3	4	5	6	7
19. Başkalarıyla onların telefon kullanımları yüzünden tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
20. Başkaları telefonlarını kullanırken kendimi "bıktım artık" diye düşünürken bulurum.	1	2	3	4	5	6	7
21. Başkaları beni sinirlendirdiğini bilseler de telefonlarıyla ilgilenirler.	1	2	3	4	5	6	7
22. Başkaları onlara telefonunu bırakmalarını ve benimle konuşmalarını söylediğimde sinirlenirler.	1	2	3	4	5	6	7

EK 5. GENEL SOSYOTELİST OLMA ve SOSYOTELİZME MARUZ KALMA ÖLÇEĞİ İZİN YAZISI

EK 6. SOSYAL MEDYA ve AİLE İLETİŞİM ÖLÇEĞİ İZİN YAZISI

Ümit Demir 15:40
Alıcılar: ben ✓

Pınar Hanım merhaba,

Yüksek lisans tezinizde ölçeğimi kullanabilirsiniz. Ölçeği ekte gönderiyorum. Giriş kısmında (1. sayfa) yer alan uygulamalar (instagram gibi) yer vermenizi öneririm.. O dönem de bu uygulamalar yoktu. Analiz değerleri ilgili makale de bulunmaktadır. Uygulama veya değerlendirme sürecinde sorularınız olursa yanıtlamaya çalışırım.

Çalışmada kolaylıklar ve başarılar dilerim.

Dr. Öğr. Üyesi Ümit DEMİR
Bilgisayar Teknolojileri Bölümü
ÇOMÜ Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma ile gençlerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının ve bunun aile içi iletişime etkisinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Sorularınıza vermiş olduğunuz yanıtlar gizlilik prensibi içerisinde söz konusu çalışma dışında herhangi bir birey, kurum veya kuruluşla paylaşılmayacaktır. İlginiz ve katılımınız için şimdiden çok teşekkür ederiz.

Ümit DEMİR

1. Yaşınız: _____
2. Cinsiyetiniz: ☐ Erkek ☐ Kız

 sosyal_med...ölçeği.docx

EK 7. KURUM İZİN YAZISI

Evrak No : 91829616-45.99-119621
Evrak Tarihi : 20-11-2020

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ VE PERSONELİ İLE YAPILACAK OLAN ARAŞTIRMALARI
İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANLIĞI

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ DEKANLIĞI'NA

İNCİRALTI

Karar no: 170

Tarih :19.11.2020

Konu : "Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi " *Konulu münferit Çalışma izin talebi*

Komisyonumuza incelenmek üzere göndermiş olduğunuz "Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi" *Konulu münferit* çalışması incelenmiştir.

Araştırmanın eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmamak, kişisel verilerin korunması, araştırma verilerinin araştırmacılar tarafından toplanması koşuluyla, Fakültemiz Yönetimi ile işbirliği yapılarak gerçekleştirmesinde komisyonumuzca sakınca görülmemiştir. Gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Komisyon Üyeleri

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 51688696-799.99-E.112232
Konu : Araştırma İzni (Komisyon Kararı)

26/11/2020

Sayın Doç. Dr. Murat BEKTAŞ

Anabilim Dalınız Öğretim Üyesi Dr. Öğr.Üyesi Dijle AYAR' ın sorumlu araştırmacısı olduğu, "Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi" isimli münferit çalışma, Hemşirelik Öğrencileri ve Personel ile Yapılacak Olan Araştırmaları İnceleme Komisyonu tarafından incelenmiş olup, ekli komisyon kararı doğrultusunda işlem yapılması hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER
Dekan

Ek : 19.11.2020 tarih ve 170 sayılı Komisyon Kararı.

Dokuz Eylül Üniversitesi – Hemşirelik Fakültesi
Adres: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi
İnciraltı/İzmir 35340 – Türkiye
Tel: (232) 412 47 51 Elektronik Ağ: www.deu.edu.tr

Bilgi için İrtibat:
Nurhan Dilek SELÇUK
Dahili:

E-Posta: dilek.selcuk@deu.edu.tr

Konu: Araştırma İzni (Komisyon Kararı) Sayın Doç. Dr. Murat BEKTAŞ'a 26.11.2020 tarihinde e-imzalanmıştır.

EK-8. D.E.Ü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul Kararı

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARI

Sayın Dr.Öğr.Üyesi Dijle AYAR

Araştırmanıza ilişkin Kurulumuz kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederiz.

ETİK KOMİSYONUN ADI	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
AÇIK ADRES	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı 2. Kat İnciraltı-İZMİR
TELEFON	0 232 412 22 54-0 232 412 22 58
FAKS	0 232 412 22 43
E-POSTA	etikkurul@deu.edu.tr

BAŞVURU BİLGİLERİ	DOSYA NO:	6061-GOA
	ARAŞTIRMA	UZMANLIK TEZİ ☐ MÜNFERİT ARAŞTIRMA ☐ ÖÇM ☐ YÜKSEKLİSANS ☒ DOKTORA ☐
	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi
	ARAŞTIRMA PROTOKOL KODU	
	SORUMLU ARAŞTIRMACI ÜNVANI/ADI/SOYADI ve UZMANLIK ALANI	Dr.Öğr.Üyesi Dijle AYAR Hemşirelik Fakültesi
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☐ ÇOK MERKEZLİ ☒

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ	Mevcut		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ LİTERATÜR	Mevcut		Türkçe ☐ İngilizce ☒ Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	Mevcut		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	OLGU RAPOR FORMU	Mevcut		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐

KARAR BİLGİLERİ	Karar No:2021/10-23	Tarih:29.03.2021				
	Dr.Öğr.Üyesi Dijle AYAR'ın sorumlusu olduğu "Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi" isimli klinik araştırmaya ait başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş, etik açıdan çalışmanın gerçekleştirilmesinin uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.					
ETİK KURUL BİLGİLERİ						
ÇALIŞMA ESASI	Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu İşleyiş Yönergesi İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu					
ETİK KURUL ÜYELERİ						
Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet	Araştırma ile ilişkili mi?		İmza
Prof.Dr.Sadık Kıvanç METİN (Başkan)	Kalp ve Damar Cerrahisi	DEU Tıp Fakültesi Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Prof.Dr. Sermin ÖZKAL (Başkan Yardımcısı)	Tıbbi Patoloji	DEÜ Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji A.D	Kadın	E ☐	H ☒	
Prof.Dr.Serkan YENER	Endokrinoloji	DEU Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Prof.Dr.Pınar TUNCEL	Tıbbi Biyokimya	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Prof.Dr.Murat BEKTAŞ	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	DEU Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Nil Hocaoglu AKSAY	Tıbbi Farmakoloji	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Seher Özyürek	Muskuloskeletal Fizyoterapi - Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon	DEU Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu	Kadın	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Tufan ÇANKAYA	Tıbbi Genetik	Tıbbi Genetik Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Ayfer DAYI	Davranış Fizyolojisi	DEU Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Korcan DEMİR	Pediyatrik Endokrinoloji	DEU Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Mahmut Cem ERGON	Tıbbi Mikrobiyoloji	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr. Aylin Özgen Alpaydın	Göğüs Hastalıkları	DEU Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Öğr.Gör.Dr.Kıvanç YÜKSEL	Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Bilişim A.D	Erkek	E ☐	H ☒	
Av.Esra FIRTINA	Avukat	DEU Rektörlüğü Hukuk Müşavirliği	Kadın	E ☐	H ☒	
Mehmet Erhan ÖZKUL	Sağlık mensubu olmayan üye	D.E.U Tıp Fakültesi İdari Mali İşler	Erkek	E ☐	H ☒	

Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Karar Formu

EK 9.

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAY FORMU

Değerli Öğrenciler,

Dünya Sağlık Örgütüne (2016) göre tüm dünyada internet, bilgisayar, akıllı telefon gibi teknolojik aletlerin kullanımı giderek artmaktadır. Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (2020) verilerine göre; hanelerin %90,7'sinin evden internet erişiminin olduğu, İnternet kullanan bireylerin oranı %79,0 olduğu (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2020), ayrıca bireylerin %96,8'inin cep telefonu veya akıllı telefona sahip olduğu belirlenmiştir Teknolojik aletlerin uygunsuz kullanımı beraberinde birtakım sorunlara da neden olabilmektedir. Bu sorunlardan bazıları aile içi iletişiminin etkilenmesi, sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalmadır.

Sosyotelizm; bireyin başka bireylerle iletişimi sırasında dikkatini akıllı telefona vermesi, akıllı telefonla ilgilenmesi ve algısını kişilerarası iletişimden kaçırması olarak tanımlanmaktadır. Sosyotelizm; bireylerin çevresindekileri görmezden gelerek, zamanını Facebook kullanarak, Whatsapp ya da başka bir sohbet programı gibi çeşitli etkinliklerle geçirme eylemi olarak tanımlanmaktadır. Sosyotelizm davranışına, bu davranışı gerçekleştiren kişilere sosyotelist denilmektedir. Çalışmalar aile içi iletişimin sosyotelist olmayı ve sosyotelizme maruz kalmayı etkilediğini göstermektedir. Ancak üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalar kısıtlıdır.

“Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin, Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Üzerine Etkisi” isimli bu çalışmaya katılarak araştırma konumuzu tam ve doğru olarak anlamamıza yardımcı olacaksınız. Ölçek formunun doldurulması, yaklaşık 20 dakikanızı alacaktır. Sizinle birlikte mevcut öğrenci sayısı 1200 olan hemşirelik fakültesi öğrencilerinin çalışmaya alınması planlanmıştır.

Bu çalışmaya katılmayı reddetme ya da araştırma başladıktan sonra devam etmeme hakkına sahipsiniz. Formların hiçbirine sizi tanıtacak isim veya bir bilgi yazılması istenmeyecektir.

Bu çalışmada yer aldığınız süre içerisinde kayıtlarınız kesinlikle gizli kalacaktır. Bununla birlikte kayıtlarınız kurumun yerel etik kurul komitesine açık olacaktır. Çalışma verileri herhangi bir yayın ve raporda kullanılırken bu yayında hiçbir tanıtıcı bilginiz kullanılmayacak ve veriler izlenerek size ulaşamayacaktır.

Yukarıdaki bilgileri okudum. Bunlar hakkında bana yazılı ve sözlü açıklamalar yapıldı. Bu koşullarla söz konusu araştırmaya kendi rızamla, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Adınız- soyadınız:

Telefon:

Adres:

İmzası:

Acıklamaları yapan araştırmacının

Adı- Soyadı: Doç. Dr. Dijle AYAR

İmzası:

Adı-Soyadı: Pınar UYAR

İmzası:

Rıza alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin

Adı-soyadı:

Görevi:

İmzası:

Tarih:/...../.....

ÖZGEÇMİŞ

PINAR UYAR

Kişisel Bilgiler

İletişim Bilgileri

İletişim Adresi

Telefon

E-posta

İnternet Sayfası

Öğrenim Bilgileri

03 Eylül 2019 - Şu Anda (2 yıl 8 ay)

Yüksek Lisans, Tezli Program, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ (YL) (TEZLİ)

Ağırlıklı Genel Not Ortalaması: 3.52 / 4.0

11 Ekim 2014 - 16 Ocak 2017 (2 yıl 4 ay)

Ön Lisans, Açıköğretim, ANADOLU ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE

AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ, SAĞLIK KURUMLARI İŞLETMECİLİĞİ PR. (AÇIKÖĞRETİM)

Diploma Numarası: 2017-1218

Ağırlıklı Genel Not Ortalaması: 2.57 / 4.0

03 Eylül 2014 - 11 Haziran 2019 (4 yıl 10 ay)

Lisans, Anadal/Normal Öğretim, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE

HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, HEMŞİRELİK PR.

Diploma Numarası: 201902869

Ağırlıklı Genel Not Ortalaması: 78.82 / 100.0

Deneyim / İşyeri Bilgileri

01 Şubat 2021 - Şu Anda (1 yıl 3 ay) (Tam Zamanlı)

HEMŞİRE, YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

İdari Görev: DİĞER

Yabancı Dil Bilgileri

İNGİLİZCE (Okuma: İyi, Yazma: İyi, Konuşma: İyi)

TÜBİTAK Burs ve Destekleri

Panelistlik/İzleyicilik/Raportörlük Sayısı

Hakemlik/Panelistlik/Dış Danışmanlık Sayısı	ARDEB/BİDEB 0	TEYDEB 0	Toplam 0
İzleyicilik/Danışmanlık Sayısı	ARDEB/BİDEB 0	TEYDEB 0	Toplam 0
Raportörlük Sayısı	ARDEB/BİDEB 0	TEYDEB 0	Toplam 0